

A dark blue banner with a pointed bottom edge, containing the word 'KADERNOTA' in white, bold, italicized capital letters.

KADERNOTA

A white rectangular box with a thin black border, containing the year '2022' in a bold, black, sans-serif font.

2022

Voorwoord

Het doel van de kadernota is om u in staat te stellen u, voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding, uit te spreken over de verwachtingen die u heeft en de kaders die u aan ons wilt meegeven voor de conceptbegroting 2022-2025. U kunt daarbij aangeven welke zaken u, gegeven de maatschappelijke context en opgaven, graag verwerkt wilt zien in begrotingsvoorstellen en met welke belangrijke inhoudelijke en financiële uitgangspunten wij daarbij rekening moeten houden. Uiteraard tegen de achtergrond van de strategische koers van de stad en de organisatie voor de komende jaren.

Een kadernota behoeft, anders dan een begroting, meerjarig in financiële zin (nog) niet sluitend te zijn. Wel dient er uiteraard een reëel inhoudelijk en financieel perspectief te worden vastgesteld op basis waarvan wij u in het najaar een sluitende begroting kunnen presenteren. Wij nodigen u uit om, tegen de achtergrond van de inhoud van deze kadernota en de eerder gepresenteerde omgevingsanalyse, uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

Op 18 maart heeft u met elkaar gesproken over de omgevingsanalyse. Het was geen uitvoerig debat, maar wel een met een heldere en duidelijke boodschap. Wonen, werk en lokale lasten werden door u raadsbreed benoemd als de belangrijkste onderwerpen voor de begroting 2022-2025.

In deze kadernota treft u per programma de - in onze ogen- belangrijkste kaders aan, gekoppeld aan de door u in de strategische visie en de in het stedelijk beleid vastgelegde ambities. Daarbij hebben we getracht om deze te verbinden aan de in Meetbaar Venlo opgenomen indicatoren zodat u een goed beeld krijgt van de relevantie van het betreffende kader voor de strategische koers van Venlo.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inhoudsopgave.....	2
Inleiding	3
Samenvatting omgevingsanalyse en uitkomsten raadsdebat.....	5
Hoofdpijnen kaders.....	7
Kaders per programma.....	12
Programma 1 Gezond en actief Venlo	13
Programma 2 Leefbaar Venlo	23
Programma 3 Grenzeloos Venlo	31
Programma 4 Welvarend Venlo	36
Programma 5 Centrumstad Venlo	40
Programma 6 Circulaire en duurzame hoofdstad	47
Bedrijfsvoering.....	51
Budgettaire context	55

Inleiding

Kadernota 2022

Deze kadernota gaat over 2022. Over de periode na de pandemie. In de vorige kadernota, een jaar geleden, schreven wij "deze crisis gaat voorbij, inclusief de gevolgen, hoe ernstig ook". Het heeft weliswaar iets langer geduurd dan we in het voorjaar van 2020 konden voorzien, maar het spreekwoordelijke licht aan het eind van de tunnel is zichtbaar. Dat geldt niet alleen voor het perspectief op een stevig economisch herstel, maar zeker ook voor onze gemeenschap die de maatschappelijke gevolgen van deze pandemie heeft moeten ondergaan. De pandemie mag dan voorbij zijn, de verwachting is dat een aantal gevolgen nog lang onder ons zal zijn.

Op dit moment rond u als gemeenteraad het proces van de strategische visie af. Als college zijn wij uiteraard benieuwd naar de opbrengst en naar het resultaat. Wij zijn ervan overtuigd dat een geactualiseerd toekomstbeeld ons kan helpen bij het voorbereiden en bij het maken van bestuurlijke keuzes. Venlo kent immers een aantal grote uitdagingen met een (in tijd gemeten) langer perspectief, zoals de ontwikkeling van de stedelijke kwaliteit, de sociaal-maatschappelijke opgave in wijken en dorpen, de energie- en klimaatopgave, het uitbouwen van een stevig economisch fundament en een goede demografische basis.

Nu zijn die opgaven zeker niet uniek voor Venlo, niet eens uniek voor Nederland. In 2015 hebben de Verenigde Naties namelijk zeventien doelstellingen geformuleerd, zeventien SDG's (Sustainable Development Goals) om in 2030 van de wereld een betere plek te maken. Samen vormen zij de mondiale ontwikkelagenda voor 2030. Als college hebben wij recent onze stedelijke ambities en programmering gezien in het licht van deze SDG's. Niet als verplichting deze in 2030 allemaal te bereiken, maar wel als inspiratiebron voor nieuwe ambities, nieuw beleid en nieuwe initiatieven.

In de afgelopen jaren hebben wij geïnvesteerd in het herstel van een solide financiële positie waarbij we lastige keuzes niet uit de weg zijn gegaan. De gemeente Venlo heeft daarom nu weer een sterke uitgangspositie. We kunnen daadwerkelijk werk maken van een strategische koers waarbij wij als co-financier kunnen aansluiten op interessante initiatieven van bewoners, ondernemers en maatschappelijke partijen. Belangrijk in dit verband is zeker de regiodeal en regionale investeringsagenda die ons de kans bieden om -in een groot publiek en privaat netwerk- samen te werken aan een de uitvoering van een duurzaam perspectief voor de huidige en de toekomstige generaties. En dat in een gebied met bijna 300 duizend inwoners. Deze agenda's zijn cruciaal om onze positie ten opzichte van sterke regio's zoals Eindhoven, Nijmegen, Niederrhein en Maastricht te verankeren en verder uit te bouwen.

Onze financiële positie maakt dat we deze mogelijkheden kunnen verkennen en u in aansluiting daarop beleidsmatige voorstellen kunnen doen. Inhoudelijke voorstellen met betrekking tot investeringen, passend bij de strategische doelstellingen van de stad en aansluitend bij de actuele behoefte. Wij willen immers dat Venlo een stad is en blijft met een aantrekkelijk perspectief voor

inwoners, bedrijven culturele en maatschappelijke instellingen. Een duurzame, economisch sterke stad, met een groot sociaal hart.

Onze financiële positie maakt het daarnaast ook mogelijk om -zeker in deze onzekere periode- op de korte termijn al iets te betekenen voor onze inwoners. Het vorig jaar hebben we de woonlastenontwikkeling al kunnen bevriezen voor woningeigenaren. De oplopende kosten voor de verwerking van afval en riolering hebben we toen opgevangen door een daling van de onroerende zaakbelasting. Voor komend jaar voorzien wij voldoende ruimte om ook huurders te ontzien door het reserveren van voldoende middelen, zodat we de te verwachten kostenstijging niet hoeven door te belasten aan de Venlose huishoudens.

In maart volgend jaar gaan onze inwoners weer naar de stembus. Ons realiserend waar we in het voorjaar van 2018 vandaan vertrokken en wat er in de afgelopen periode is gerealiseerd, kijken we tevreden terug. We maken af en waar we aan zijn begonnen en zijn terughoudend met nieuwe initiatieven, zodat een nieuw college in 2022 een goede start kan maken.

Zonder de pretentie te hebben hierin volledig te (kunnen) zijn proberen we u in de kadernota een situatie te schetsen met een zekere bandbreedte waarbinnen wij denken voor u een conceptbegroting 2022-2025 te kunnen opstellen. Wij kijken uit naar de behandeling in uw raad.

Samenvatting omgevingsanalyse en uitkomsten raadsdebat

Er schijnt licht aan het einde van de tunnel, het vaccinatieprogramma draait op volle toeren en Nederland herstelt economisch van een korte en zware recessie. In 2020 was er sprake van 3,8% krimp en voor 2021 en 2022 voorziet een grootbank als ING 2,4%, respectievelijk 3,3% groei. Dat betekent dat het verlies aan nationaal inkomen als gevolg van de coronacrisis in minder dan twee jaar is dichtgelopen. De werkloosheid piekt in 2021 op 4,2% en valt in 2022 verder terug naar 4%. De staatsschuld blijft naar verwachting net onder 60% en zal in de komende jaren opnieuw dalen. Als, en dat is uiteraard een belangrijke kanttekening, de pandemie onder controle wordt gebracht.

Venlo staat goed voorgesorteerd op dit herstel met een gezonde gemeentelijke begroting, een verstevigde balanspositie en een goed gevulde projectenportefeuille. In 2018 hebben we met elkaar een koers van herstel en van structuurversterking ingezet en die betaalt zich nu uit. In regionaal verband werken de acht Noord-Limburgse gemeenten aan de ambities uit de regionale visie 'De Gezondste regio', de regiodeal en de regionale investeringsagenda. Lokaal werken we onder andere aan de vitaliteit van onze centra, een verdere verbetering van de openbare ruimte, verduurzaming, de aanpak van armoede en werk, bereikbare en betere zorg en ondersteuning en aan de relatie met onze inwoners. En nog veel meer.

Op 18 maart besprak u -tijdens het richtingendebat- de omgevingsanalyse. De omgevingsanalyse biedt u een omgevingsbeeld met een aantal vaste elementen zoals demografie, economie, woning- en arbeidsmarkt en een jaarlijks afwisselend palet aan onderwerpen. Wij merken op dat u in Meetbaar Venlo en op het dashboard Venlo in Cijfers een keur aan beknopte, actuele informatie over deze en andere onderwerpen kunt vinden.

Wonen, dat was het onderwerp dat raadsbreed werd aangedragen als belangrijke opgave voor de kadernota en de begroting. In de aanloop naar de strategische visie Venlo 2040 is dit onderwerp ook veelvuldig de revue gepasseerd. "Goed dat de stad", werkt opgemerkt. En die opvatting delen wij. Venlo wordt, meer dan in het verleden, gepercipieerd als een aantrekkelijke woongemeente waar het goed wonen, werken en studeren is.

In het bijzonder nieuwe groepen, zoals studenten en internationale werknemers, vestigen zich in toenemende mate binnen onze gemeentegrenzen. Dat betekent dat we, ondanks de stevig toegenomen bouwactiviteit, voor deze groei als stad op dit moment nog onvoldoende woonmogelijkheden kunnen bieden. En zoals in de omgevingsanalyse is aangegeven betekent dit een bovengemiddelde stijging van woningprijzen in Venlo en relatief weinig keuze voor met name starters en middeninkomens. Doorstroom (vanuit sociale huurwoningen) wordt belemmerd door een gebrek aan middenhuur- en betaalbare koopwoningen. Aspecten als levensloopbestendig bouwen en bouwen voor de kleine kernen werden in dit verband eveneens genoemd. Misschien wel

huisvesting (voor de korte termijn) voor internationale werknemers op bedrijfsterreinen. Zaken die een plaats verdienen in de woonvisie die wij u later dit jaar aanbieden.

Werken en wonen raken elkaar rondom het thema 'internationale werknemers'. Onder andere door de pandemie hebben we beter zicht gekregen op de aanwezigheid van internationale medewerkers die niet aan het werk zijn, niet aan het werk kunnen maar ook niet terug kunnen naar hun land van herkomst. Dit vraagstuk maakt een integrale aanpak vanuit het economisch (beschikbaarheid van voldoende arbeidspotentieel) en het maatschappelijk domein (zorg, welzijn, veiligheid, wonen, leefbaarheid en integratie) noodzakelijk. Ook oog hebben en houden voor de woonlastenontwikkeling van woningeigenaren én die van huurders is in het debat naar voren gekomen.

En tot slot keek u over de coronacrisis heen. Hoe voorkomen we langdurige werkloosheid bij oudere werknemers en hoe houden we onze ondernemers en onze winkelcentra vitaal? Maar ook, hoe zorgen we voor voldoende werknemers zodra de krapte op de arbeidsmarkt weer terug is. Een belangrijke vraag wat ons betreft die we meenemen in de voorbereiding van de nieuwe arbeidsmarktvisie die u binnenkort tegemoet kunt zien. Naast de eerder genoemde woningbouwopgave is met name de versterking van ons onderscheidend innovatie- en onderwijsprofiel daarbij van groot belang om ook in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats te zijn en te blijven voor jong en aanstormend talent, ondernemerschap en jonge gezinnen. Voor het toekomstperspectief van Venlo is daarbij met name de doorontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo van groot belang. Niet alleen voor ons middelbaar- en hoger onderwijs, maar ook voor de bevordering van een gezond stedelijk innovatieklimaat. Voor een bloeiend en vitaal Venlo in 2040.

2022 is het laatste begrotingsjaar van deze collegeperiode. Samen met onze inwoners, onze maatschappelijke partners en met u hebben we de afgelopen jaren gewerkt aan onze mooie uitgangspositie, als stad en als organisatie. Een uitgangspositie die het mogelijk maakt om met vertrouwen de toekomst van Venlo tegemoet te zien.

Hoofdpijnen kaders

Op 18 maart heeft, op basis van de informatie uit de omgevingsanalyse, met elkaar een richtingendebat gevoerd. Eerder in deze kadernota hebben wij uw opmerkingen reeds geduid.

Inhoudelijke kaders

1. Continuïteit, flexibiliteit en kansen

De goede uitgangspositie van Venlo maakt dat we flexibel kunnen zijn om te kunnen reageren op de actuele ontwikkelingen die zich passend binnen de stedelijke strategie aandienen. Actueel zijn uiteraard de onderhandelingen met betrekking tot een nieuw regeerakkoord en een nieuwe ronde regionale middelen op basis van de afspraken uit de regiodeal en de regionale investeringsagenda

2. De samenlevingsagenda en de openbare ruimte

2021 en 2022 staan volop in het teken van de uitvoering en de verdere doorontwikkeling, met name wat betreft de kwaliteit van de openbare ruimte.

3. Solidariteit

Indachtig de afspraken die wij hierover in het coalitieakkoord hebben gemaakt, een sterk accent op betaald werk en actieve bestrijding van armoede, laaggeletterdheid en uitsluiting. Dit voorjaar voorzien wij de ontwikkeling van een strategische visie arbeidsmarktvisie, gevolgd door bijstelling van het arbeidsmarktbeleid.

4. De wijk, het middelpunt van Venlo

Blijvende nadrukkelijke aandacht voor de versterking van de leefbaarheid van wijken en buurten, in brede zin. Met name in die wijken die op basis van de wijkanalyse en leefbaarheidsmonitor, de grootste opgave hebben.

5. De regio Noord-Limburg, het centrum van de Europa

We geven in onze programma's nadrukkelijk aandacht aan de ambities zoals die staan opgenomen in regionale strategische visie en de vertaling daarvan in de regionale investeringsagenda en de regiodeal. We kijken waar we lokale en regionale projecten en activiteiten inhoudelijk en financieel met elkaar kunnen verbinden. We maken maximaal gebruik van de multiplier die deze externe provinciale en rijksmiddelen ons biedt om de economische en maatschappelijke structuur van onze stad en regio verder te versterken.

6. Accent: wonen, wonen, wonen!

Gegeven de discussie over de omgevingsanalyse nadrukkelijk aandacht voor wonen. In 2021 leggen wij u een geactualiseerde lokale woonvisie voor.

7. Samen, nadrukkelijk met onze maatschappelijke partners

Bij initiatieven zoeken wij een gedeelde agenda met belangrijke partners zoals onze Venlose corporaties, de provincie Limburg, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en uiteraard onze inwoners.

8. Afmaken waar we aan begonnen zijn

Onze prioriteit ligt in de realisatie van bestaande fysieke projecten, de ingezette organisatiekoers, de gekozen strategie in het sociaal domein én de concernbrede integratie van duurzaamheid. Met een kritische blik op kosten en risico's. Dat betekent weliswaar terughoudendheid ten aanzien van nieuwe, financieel nog niet voorziene initiatieven, maar wel met een scherpe blik voor onverwachte kansen en mogelijkheden.

Voorts aan het werk met noodzakelijke investeringen in het onderhoud en de kwaliteit van de riolering, het vastgoed en de openbare ruimte.

9. Verbetering publieke dienstverlening

Het vertrouwen van onze inwoners in het bestuur is de afgelopen jaren iets toegenomen. Dat herstel is kwetsbaar en verdient een vervolg. We zijn ervan overtuigd dat een verdere verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners kan bijdragen aan stabilisatie van dit vertrouwen of mogelijk zelfs van verdere groei. Zo hebben we in 2020 al sterke stijging gerealiseerd van de telefonische bereikbaarheid. In 2021 en 2022 zullen wij aan een verdere verbetering van de dienstverlening nog meer aandacht geven.

10. Kritisch ten aanzien van uitgaven

Kritisch zijn ten aanzien van bovenwettelijke activiteiten en mogelijkheden op besparingen in de bedrijfsvoering. We doen wat nodig is, met een zo optimaal mogelijke inzet van middelen.

Financieel kader en begrotingsregels

De financiële positie speelt een belangrijke rol om een goede en integrale afweging te kunnen maken over de te varen koers op de korte, maar vooral op de (middel)lange termijn. De financiële positie is geen doel op zich en moet altijd gezien worden in het licht van de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijk rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang.

Bij de begroting 2020 heeft u gekozen voor een duidelijke, gewijzigde, koers: een gezonde balans tussen de maatschappelijke opgave, ambities én stabiele groei van de financiële positie. De door u ingezette koers heeft het mogelijk gemaakt om voorbereid te zijn om ook in economisch mindere tijden onverwachte tegenvallers op te vangen en voldoende slagkracht te houden voor realisatie van de maatschappelijke opgave die deze mooie stad heeft. Wij hebben immers geleerd uit het verleden dat in een korte periode de financiële positie bij forse tegenwind zeer snel kan verslechteren.

Bij de begroting 2021-2024 hebben wij aangegeven dat de focus op de versterking van het (weerstands)vermogen nadrukkelijk verlegd wordt naar het reëel en structureel in evenwicht houden van ons huishoudboekje. Vanaf 2024 wordt er immers geen bedrag vanuit het begrotingssaldo meer toegevoegd aan het (weerstands)vermogen waardoor de wendbaarheid van de begroting is afgenomen. Het behouden van een reëel en structureel sluitende begroting wordt daardoor weliswaar steeds uitdagender, Venlo scoort steeds beter ten opzichte van de landelijke benchmarks.

De ontwikkeling van de financiële positie van gemeenten is landelijk een 'hot' item. Veel gemeenten kampen met structurele financiële tekorten. Voor wat betreft de verbetering van de financiële positie van gemeenten maakt het demissionaire kabinet geen aanvullende afspraken meer voor de korte termijn. Recent heeft het demissionaire kabinet bijvoorbeeld aangegeven met geen enkele euro over de brug te komen om de gemeentelijke tekorten op de jeugdzorg te dichten. De VNG is hierover uiteraard teleurgesteld en boos en beziet op welke wijze vervolgstappen gezet kunnen worden.

In het hoofdstuk budgettaire context wordt verder ingegaan op de landelijke ontwikkelingen met betrekking tot de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten. Maart jl. hebben de landelijke verkiezingen plaatsgevonden en wordt er op het moment van schrijven een nieuw kabinet geformeerd. Het nieuwe regeerakkoord zal naar alle waarschijnlijkheid van (grote) invloed zijn op de (meerjaren)begroting (voordelig of nadelig) van gemeenten, en daarmee voor de invulling van de inhoudelijke opgave bij de begrotingsopstelling 2022-2025. Zeker gezien de vele dossiers die op landelijk niveau spelen als het gaat om de financiële positie van gemeenten en de (financiële) effecten van COVID-19 voor de (middel)lange termijn.

Financieel kader

De volgende kaders zijn uitgangspunt voor de begroting 2022-2025:

- Een meerjarig realistisch sluitende begroting waarbij de structurele lasten minimaal gedekt worden door structurele baten. Gestreefd wordt naar een begrotingsoverschot voor het opvangen van structurele financiële tegenvallers en het vergroten van de wendbaarheid van de begroting.
- We werken met behoedzame scenario's: 'Winsten' worden pas ingerekend als ze voldoende reëel zijn en mogelijke verliezen worden in een vroeg stadium ingerekend.
- De (meerjaren)begroting 2022-2025 dient de toets van het provinciaal toezicht te doorstaan.
- Gemeentelijke woonlasten woningen en huurders én gemeentelijke lasten niet - woningen:
  - o De gemeentelijke woonlasten voor woningeigenaren en huurders, en de gemeentelijke lasten voor niet-woningen (totaal van ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) worden voor de resterende duur van deze collegeperiode (nominaal) niet verhoogd.
  - o We zetten de (te verwachten) inkomsten uit de areaaluitbreiding OZB daarvoor in en indien dit onvoldoende blijkt kijken we naar andere begrotingsposten.
- De volgende door uw raad vastgestelde *streefwaarden* worden gehanteerd:
  - o Solvabiliteitsratio $\geq 25\%$.
  - o Ratio weerstandsvermogen $\geq 1,4 < 2,0$
  - o Netto schuldquote $< 130\%$

- o Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen < 100%
- o Grondexploitatie < 35%
- o Structurele exploitatieruimte ≥ 0%
- o Belastingcapaciteit ≤ 105%

Auditcommissie

De auditcommissie heeft de organisatie verzocht om een notitie op te stellen om tot een gedachtebepaling te komen ten aanzien van de belangrijkste ontwikkelingen, streefwaarden en duiding van de financiële kengetallen. De uitkomsten van dit overleg zullen betrokken worden bij de afwegingen en mogelijke voorstellen bij de begroting 2022-2025.

Begrotingsregels

- Wij werken met *concrete* maatregelen, geen taakstellingen.
- Voorstellen en initiatieven worden zorgvuldig getoetst op onderbouwing en haalbaarheid. We werken met realistische businesscases.
- De (meerjaren)begroting 2022-2025 is de laatste begroting van dit college. Uitgangspunt is dat niet, of zo weinig mogelijk, wordt ingezet op nieuw beleid. De inzet is op het realistisch uitvoeren, intensiveren en afronden van bestaande ambities zodat een nieuwe coalitie een voortvarende start kan maken.
- *Intensivering van beleid en/of eventueel nieuw beleid* wordt enkel opgesteld door vervanging van *oud beleid* waarbij het geld van het oude beleid vrijvalt voor uitvoering van het te intensiveren beleid en/of nieuw beleid.
- Voorstellen worden afgewogen aan de hand van de beantwoording van de volgende 6 W-vragen (hetgeen als hulpmiddel gebruikt wordt):
  - o *Wat willen we bereiken?*
  - o *Wat gaan we ervoor doen?*
  - o *Wat gaat het kosten?*
  - o *Wie gaat het betalen en hoe?*
  - o *Waarom doen we het?*
  - o *Wat als we het niet doen?*
- *Aanvullend beleid* kan pas worden ingezet bij *daadwerkelijke realisering* van de *ombuigingsmaatregel*;
- Tijdig anticiperen op (niet voorziene) financiële implicaties door tijdig en concreet bijsturen door het treffen van (beleidsinhoudelijke) maatregelen. *Tegenvallers binnen het budget – programmalijn, programma*. De mogelijkheden zijn niet voor alle programma's gelijk. Als laatste escalatieladder vindt bijsturing plaats op concernniveau bij de integrale afweging.
- Voordelen die optreden op basis van autonome ontwikkelingen en die het gevolg zijn van bestaand beleid worden eerst ingezet voor het oplossen van (structurele) nadelen op basis van bestaand beleid. Indien er ruimte is voor intensivering van bestaand of nieuw beleid gebeurt dit enkel bij de integrale afwegingsmomenten van de P&C cyclus.
- Bij de *jaarrekening 2022 e.v. evalueren* van de *geformuleerde doelstellingen en hun effect*, zowel financieel als op de maatschappelijke doelen;

- *Verwerving derde geldstromen* als onderdeel van de financiële strategie. Middelen van derde geldstromen worden eerst ingezet, voor zover mogelijk, voor projecten en activiteiten die al in de begroting zijn voorzien. De vrijvallende middelen worden toegevoegd aan de algemene middelen. Alleen wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, kunnen middelen van derde geldstromen pas ingezet worden ter bekostiging van nieuwe ambities;
- *Maximaal* inzetten op *sturing* van het *risicoprofiel*;
- Verdere verbetering *risicomanagement* en beheers-instrumentarium.

Kaders per programma

Algemeen

In dit hoofdstuk treft u per programma de ambitie aan en per programmalijn de relevante ontwikkelingen, de opgaven en de verwachte begrotingsvraagstukken.

De programma's kennen een grote onderlinge inhoudelijke samenhang en veel thema's komen in meerdere programma's terug. We noemen hierbij met name de thema's duurzaamheid, gezondheid, cultuurbeleid, samenlevingsagenda en wonen.

Het in middelen gemeten omvangrijkste programma, 'Gezond en actief Venlo', waarin de belangrijkste sociaal-maatschappelijke opgaven van Venlo zijn ondergebracht, kent een sterke samenhang met het programma 'Leefbaar Venlo' waar het de samenleving, de sociale cohesie of activiteiten zoals beschermd wonen, veiligheid, toezicht en handhaving betreft. Maar uiteraard kennen ook de programma's 'Welvarend Venlo' en 'Gezond en actief Venlo' een sterke binding waar het aantrekken van werkgelegenheid betreft en de noodzakelijke match tussen de vraag- en aanbodzijde van de arbeidsmarkt. Tot slot raken de thema's gezondheid en duurzaamheid elkaar ook veelvuldig en daarmee kunnen deze programma's dan ook niet los van elkaar gezien worden.

Vanzelfsprekend is ook de inhoudelijke relatie tussen het programma 'Centrumstad Venlo' en 'Welvarend Venlo'. Daar waar het laatstgenoemde programma tracht om invulling te geven aan de randvoorwaarden voor een gezonde economische ontwikkeling, inclusief het vestigingsklimaat, zo legt 'Centrumstad Venlo' het accent op de ontwikkeling van onze binnenstad tot het kloppende bestuurlijk, cultureel en economisch hart van de regio, maar ook als gebied waar gewoond en gestudeerd wordt. In die zin raakt het ook aan de opgaven uit 'Leefbaar Venlo'.

De verbetering van de directe woon- en leefomgeving van onze inwoners en de gemeentelijke dienstverlening is de ambitie van het programma 'Leefbaar Venlo'. Een gemeentelijke organisatie die dienstbaar is en aandacht geeft aan een schoon, heel en veilige omgeving waarin de eerder genoemde programma's en hun activiteiten tot hun recht kunnen komen.

De programma's 'Grenzeloos Venlo' en 'Circulaire en duurzame hoofdstad' geven ook invulling aan de ambitie om de opgaven in de andere vier programma's een gemeente-overstijgende, zelfs internationale dimensie te geven (met een bijzonder accent op Duitsland) of door middel van de andere programma's invulling te geven aan onze circulaire en (boven-)lokale klimaatopgaven en -ambities.

Programma 1 Gezond en actief Venlo

Algemeen

Het programma 'Gezond en actief Venlo' gaat over alle inwoners van onze gemeente en is een omvangrijk programma met een aantal wettelijke taken in combinatie met lokale en regionale ambities.

Onze ambitie is dat onze inwoners zoveel mogelijk zelfredzaam en samenredzaam zijn. De hoofddoelstelling van dit programma is dan ook het, waar nodig, bieden van **passende ondersteuning aan inwoners** binnen de vastgestelde financiële kaders (programmabegroting). Het gaat om ondersteuning in brede zin, variërend van laagdrempelige initiatieven op het vlak van (positieve) gezondheid tot aan zwaardere ondersteuningsvragen op het vlak van bijvoorbeeld armoede of jeugd. We willen samen mét inwoners kijken naar wat nodig is om de best passende ondersteuning te bieden. Met een integrale blik, op basis van positieve gezondheid en uitgaande van de behoeften en talenten van onze inwoners. Vertrouwen staat hierbij centraal en uiteraard zorgen we voor maatwerk waar dat nodig is. Meer inzet op **preventie en aandacht voor de menselijke maat** zijn hierbij belangrijke thema's.

Het Beleidskader Maatschappelijk Domein gaat, uiteraard onder voorbehoud van vaststelling, de basis vormen voor toekomstige beleidsontwikkelingen. Dit beleidskader is onder andere tot stand gekomen door honderden inwoners te bevragen en verschillende thematische bijeenkomsten te organiseren. Zo zijn wij er ondanks de beperkingen die er waren als gevolg van de coronacrisis toch in geslaagd om samen met onze inwoners te komen tot een nieuw beleidskader. Dit beleidskader omvat het hele maatschappelijk domein en wordt samengevat in de onderstaande figuur.

Het beleidskader is een vizier voor de toekomst. Hoe we hieraan uitvoering geven, met wie en met welke activiteiten, gaan we uitwerken en wordt geconcretiseerd in het programma Gezond en actief Venlo en de programmabegroting.

In dit nieuwe beleidskader blijven we stevig inzetten op gezondheid, sport, een stevige sociale basis en gaan we door met armoedebestrijding en werken we toe naar een (regionale) stevige aanpak laaggeletterdheid. De aanpak voor deze thema's, alsook concrete projecten op bijvoorbeeld het gebied van sport, treft u verderop in de vier programmalijnen aan.

Tot slot heeft het recente verleden de kwetsbaarheid van onze gezondheid blootgelegd en de grote impact hiervan op ons welzijn en op de maatschappij. Het huidige beeld toont een grote en (mogelijk) structurele impact op het sociaal en mentaal welbevinden en op de leefstijl van mensen. De mensen en groepen die al kwetsbaar waren, worden extra hard geraakt. Hoe zich dit naar de toekomst ontwikkelt kunnen we nu nog onvoldoende inschatten. Het is daarom op dit moment nog niet goed in te schatten wat de impact van de coronacrisis (en de lockdown) op dit programma voor 2022 en verder is. Wij willen echter proberen om de effecten van deze crisis op zoveel mogelijk terreinen inzichtelijk te maken en te komen tot (structurele) maatregelen om de negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Het vraagt mogelijk een extra inzet en/of het bijstellen van de ambities, op alle programmalijnen.

Programmalijn Gezond en Vitaal

Onze ambitie is meer vitale en gezonde(re) inwoners. We willen bereiken dat onze inwoners meer sporten en bewegen, een betere leefstijl hebben en zich fitter en vitaler voelen. Initiatieven binnen de programmalijn Gezond en Vitaal zijn dan ook gericht op de vitaliteit en gezondheid van onze inwoners. Preventie is hierbij een sleutelwoord. Per thema treft u hieronder de doorkijk naar 2022 en verder aan.

Gezondheidsbeleid

In het lokaal gezondheidsbeleid (2021-2024), als integraal onderdeel van het beleidskader maatschappelijk domein, zetten we in op het structureel verankeren van (positieve) gezondheid in ons maatschappelijk beleid. We blijven investeren in de huidige speerpunten, zoals de aanpak van eenzaamheid, dementievriendelijk Venlo en bewegen. We voeren samen met regiogemeenten en samenwerkingspartners een regionaal preventieakkoord uit, met aandacht voor een rookvrije generatie en de aanpak van overgewicht. Het thema positieve gezondheid komt breder op de agenda door de verbinding met onder andere duurzaamheid, de omgevingswet en het armoedebeleid verder te versterken. De implementatie van de regionale aanpak Valpreventie (werktitel: Stevig Staàn) loopt in 2022 voor het eerst een volledig jaar. Verder kan een sociale voedselagenda en de talentenacademie (beleidskader) bijdragen aan het werken aan genoemde ambities.

Sportbeleid

De vier pijlers in de Venlo.fit Sportvisie 2030 voeren we in 2022 verder uit. Binnen de pijlers 'wij leren bewegen' en 'bij ons beweegt iedereen' willen we Venlose inwoners, jong en oud, in beweging krijgen zodat zij vitaal worden en blijven. In 2022 zetten we extra in op de uitvoering van het succesvolle concept 'De Gezonde Basisschool van de Toekomst'. We verenigen in deze aanpak onze inzet en doelstellingen op het gebied van gezondheid-, onderwijs-, armoede-, cultuur- én preventief jeugdbeleid. En we sluiten aan bij de ambities uit de regiovisie 'De Gezondste Regio 2025'.

Via de pijler 'verenigingen en haar sportvoorzieningen' gaan we verder met het ondersteunen van sportverenigingen bij het vitaliseren van hun vereniging. We stimuleren vooral de samenwerking tussen (sport)verenigingen onderling en maatschappelijke partners.

Voor de pijler 'onze ruimte nodigt uit tot bewegen' onderzoeken we de wensen en behoeften van de *Urban Sports & Culture* en spelen we in de uitvoering hierop in. Ook geven we uitvoering aan – het nog vast te stellen – Fietsplan Venlo, in samenwerking met Trendsportal. De gemeente onderzoekt verder of het in 2022 als gastheer kan fungeren voor een tweetal (nieuwe) sportevenementen, namelijk het Nederlands Kampioenschap Tijdrijden (wielrennen) en de Eredivisie Beachvolleybal i.s.m. lokale sportverenigingen.

Naast de Venlo.fit Sportvisie gaan we ook verder met de uitvoering van de Venlo.fit sportaccommodatievisie 2030, waarbij we het aantal sportparken optimaliseren en de clustering van verenigingen rondom sportieve omgevingen realiseren. We ronden onder andere in 2022 de uitbreiding van sportkern Vrijenbroek voor de hockeyfusie af. We bereiden de herontwikkeling van sportkern Herungerberg voor met als doel andere verenigingen op deze sportkern te situeren. Ook gaan we sportpark Hagerhof herontwikkelen vanuit een integraal ruimtelijk economisch perspectief en ronden we de voorbereiding voor de nieuwbouw sporthal Gulick af.

Op basis van de besluitvorming door de gemeenteraad over variant 1+ van het nieuwe zwembad treffen we verdere voorbereidingen voor de realisatie. Het jaar 2022 zal in het teken staan van het definitief ontwerp en de start van de realisatie van de bouw van dit duurzame zwembad.

Tot slot zetten we vanuit beheer en onderhoud van sportvelden een vervolgstap in de 'green deal' om te komen tot chemievrij beheer en onderhoud van onze sportvelden.

Cultuur

In de nieuwe cultuurvisie (2020) roepen we op om nog meer en beter gebruik te maken van 'het culturele vermogen van Venlo' als katalysator voor persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling.

We zetten onder andere in op:

- De samenwerking tussen cultuur- en sportcoaches;
- De verdere ontwikkeling en uitvoering van Urban Culture (and sports) in de gemeente Venlo;
- De verdere ontwikkeling en uitvoering van programma's gericht op een gezonde leefstijl en veerkracht van zowel jong als oud.

Tot slot in 2021/2022 verkennen we de effecten/gevolgen van de Coronacrisis voor sport(accommodaties), bewegen en cultuur en denken we mee in adequate en innovatieve maatregelen en oplossingen in samenwerking met het veld, waaronder sportverenigingen, amateurkunst, accommodaties, volkscultuur en ouderen en jeugdclubs.

Programmalijn Ontplooiing

Meer mogelijkheden om zich te ontwikkelen en te ontplooiën is de ambitie van deze programmalijn. We willen onze inwoners in staat stellen om zich te ontwikkelen zodat zij naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Voor jongeren geldt dat we willen dat ze een startkwalificatie halen en niet vroegtijdig de school verlaten en voor alle inwoners willen we dat ze in brede zin meer werken aan hun eigen ontplooiing. Dit doen we vooral door het bieden van onderwijs in brede zin, maar ook door mogelijkheden tot inburgering en participatie te bieden. Belangrijk aandachtspunt is en blijft het hoge percentage laaggeletterdheid. Hieronder treft u per thema de plannen aan.

Onderwijshuisvesting

Gemeenten worden verplicht, op grond van de aanstaande wetwijziging op het gebied van onderwijshuisvesting, om in samenspraak met schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) op te stellen. De horizon voor dit plan wordt waarschijnlijk tenminste 16 jaar. Dit IHP gaat samen met de meerjarenonderhoudsplanningen van de scholen en de scholendiversiteit en demografische ontwikkelingen als uitgangspunt, de basis voor toekomstige investeringen vormen.

Als Venlo lopen wij vooruit op deze ontwikkeling. In december 2018 hebben wij samen met het onderwijs het Onderwijshuisvestingsplan 2018-2038 voor het primair onderwijs opgesteld op basis waarvan budget- en uitvoeringsovereenkomsten zijn opgesteld. In 2022 vindt hier een actualisatieslag plaats. Spreiding en bereikbaarheid van scholen, het geven van prioriteit aan renovatie boven nieuwbouw, de verduurzamingsopgave en het bundelen van geldstromen zijn hierin kernpunten. Ook wordt gezocht naar een passend antwoord op het gebied van onderwijshuisvesting voor het toenemende aantal leerlingen met een auditieve en/of communicatieve beperking (cluster 2 onderwijs).

Voor enkele Venlose scholen (op dit moment 3) is levensduurverlengende renovatie niet mogelijk en is nieuwbouw een reële optie. Een van deze scholen is basisschool de Springbeek. In overleg met het schoolbestuur Kerobei maar ook met het bestuur van sportvereniging HBSV wordt gekeken naar de mogelijkheden voor een multifunctionele nieuwbouw. In het jaar 2021 zullen de gesprekken met Onderwijsgemeenschap Venlo en omstreken (OGVO) over voortzetting van de bestaande doordecentralisatie overeenkomst onderwijshuisvesting inclusief geplande doorontwikkeling van de 3 bestaande schoolcampussen (Blariacumcollege, Valuascollège en College Den Hulster) worden afgerond. Bij locatie Den Hulster gaat het ook om mogelijke inpassing van Praktijkonderwijs 't Wildveld en voortgezet speciaal onderwijs school de Velddijk.

Gemeente en schoolbesturen willen samen kaderafspraken maken over de vorming van Integrale Kindcentra. Afspraken bijvoorbeeld op het gebied van kansengelijkheid, brede talentontwikkeling en het efficiënter benutten van onderwijs- en kinderopvanghuisvesting. Kortom, het stimuleren van meer samenhang tussen kinderopvang, primair onderwijs en kind-nabije zorg.

Ondersteunen van alle leerlingen na corona

De schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 zullen gericht zijn op herstel én ontwikkeling van het onderwijs, het inhalen én compenseren van opgelopen vertraging en het ondersteunen van leerlingen voor wie dat noodzakelijk is. Om (voortijdig) schoolverlaten (VSV) te voorkomen en kwetsbare jongeren te ondersteunen bij hun overgang vanuit onderwijs naar passend werk, zal de huidige aanpak worden geïntensiveerd. In het VSV-programma 2020-2024 is daarom ook ingezet op een sterke verbinding tussen onderwijs en (passende) arbeidsmarkt en onderwijs en Jeugdzorg, Wmo en Participatie.

Programma 'Gelijke kansen door duurzame samenwerking'

Alle scholen (primair- en voortgezet onderwijs) hebben met de gemeente Venlo en in samenspraak met de kinderopvangorganisaties het programma 'Gelijke kansen door duurzame samenwerking' ontwikkeld en gestart. Dit wordt voortgezet in 2022. Hierbij willen partners onderwijs waarin alle leerlingen zich thuis voelen en het beste uit zichzelf halen. Ongeacht hun thuissituatie, eventuele beperkingen of achtergrond. Het verbinden van drie leefwerelden, namelijk school, thuis en omgeving is essentieel voor een succesvolle aanpak.

Laaggeletterdheid

De gemeente Venlo staat met 23% laaggeletterden voor een grote opgave op het gebied van de aanpak van laaggeletterdheid. Met laaggeletterdheid wordt bedoeld dat mensen moeite hebben met lezen en schrijven, het is nadrukkelijk niet gelijk aan analfabetisme.

Laaggeletterdheid brengt risico's met zich mee op het gebied van participatie, werk, gezondheid en armoede en schulden. In aanvulling op reeds bestaande maatregelen wordt een integrale regionale aanpak laaggeletterdheid opgesteld die vervolgens door de regiogemeenten wordt uitgewerkt in lokale uitvoeringsprogramma's.

Nieuwe Wet inburgering

Met ingang van 1 januari 2022 wordt de nieuwe Wet inburgering ingevoerd. Wij streven ernaar om alle onderdelen van deze nieuwe wet door één aanbieder (alliantie) in nauwe samenwerking met de sociale basis te laten uitvoeren. Deze aanbieder dient zijn dienstverlening op een samenhangende wijze aan te laten sluiten bij de inburgeraar. In deze aanpak zetten we vanaf het begin maximaal in op zelfredzaamheid, sociale activering en participatie. Na de inburgering kunnen de nieuwe Venlonaren naar behoefte en noodzaak een beroep doen op ondersteuning door de sociale basis.

Doorontwikkeling aanpak sociale basis voor statushouders

Ook de inzet voor statushouders wordt geïntensiveerd. We zetten sterker in op arbeidstoeleiding en willen in samenspraak met de sociale basis een verbeteragenda opzetten voor interculturele (vroeg)signalering en een aanpak ontwikkelen voor de 'einde lening inburgeringsplicht-groep'.

Programmalijn Meedoen

Met deze programmalijn willen we bereiken dat iedereen naar vermogen meedoet in de samenleving en voor zover mogelijk zelf in inkomen voorziet. We willen minder sociaal isolement, meer sociale cohesie, minder bijstandsuitkeringen en minder armoede. Dit doen we door een stevige sociale basis, armoedebestrijding, re-integratie in het werkproces en waar echt nodig een uitkering.

Sociale basis

In het licht van het beoogde nieuwe Beleidskader Maatschappelijk Domein wordt het belang van een sterke sociale basis in de samenleving steeds groter. Inluzio is sinds 2020 een belangrijke welzijnspartner die onder meer informele netwerken, burgeractiviteiten en betekenisvolle relaties tussen inwoners onderling ondersteunt. Voor 2022 wordt evenals in 2021 extra ingezet op lichte vormen van begeleiding individueel, preventie (O)GGZ, bemoeizorg en samen met welzijnspartners en zorgaanbieders op stevige wijknetwerken en passende laagdrempelige ondersteuning in de leefomgeving van onze inwoners.

Ontwikkeling bijstand, werkloosheid en re-integratie tijdens en na corona

Na een daling van het aantal bijstandsgerechtigden voor de coronaperiode, is de verwachte toename van het aantal bijstandsgerechtigden in 2020 als gevolg van de coronaperiode uitgebleven. De gevolgen van de coronacrisis zullen echter onmiskenbaar ook in deze groep zichtbaar gaan worden, als de landelijke en lokale steun- en herstelpakketten naar een einde lopen. We verwachten dat mogelijk de gevolgen daarvan zowel kwantitatief als kwalitatief merkbaar gaan worden in 2022. Niet alleen vanwege doorval WW en beëindigende zelfstandigen, maar ook voor (kwetsbare) schoolverlaters, jeugdwerkloosheid en andere hoog-risico groepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. We verwachten dan ook in 2022 dat de druk op de BUIG hoog zal blijven. We willen deze nieuwe doelgroep zo effectief mogelijk kunnen ondersteunen bij hun zoektocht naar (nieuw) werk, en ons daarbij extra focussen op inwoners die vanuit hun achtergrond of profiel een extra hoog risico lopen.

Gelijktijdig verwachten we ook een heroplevende conjuncturele ontwikkeling in het post-corona-tijdperk en zien we dat een steeds groter deel van de mensen met een bijstandsuitkering zodanig lang al een uitkering heeft, dat ervaring en onderzoek leert dat de aansluiting op de arbeidsmarkt steeds lastiger wordt. Op basis van het rekenkameronderzoek uit 2020 wordt een strategische arbeidsmarktvisie uitgewerkt, waarin onder andere aandacht uitgaat naar deze groep. Vanaf 2022 - mede vanuit het oogpunt van preventie van verdere zorgkosten - voorzien we een (her)investering in het aangesloten krijgen en houden van de meerjarig bijstandsgerechtigden (bijna 2/3 van de populatie). Primair op het actief meedoen in de samenleving maar bij voorkeur ook weer richting de arbeidsmarkt. Dergelijke impulsen zijn ook een logisch vervolg op het beoogde nieuwe maatschappelijk beleidskader, dat uitgaat van een ieders talenten en potentie.

Armoede

Vanuit het armoedebelief is en blijft de opgave de armoede, zeker ook onder kinderen, verder terug te dringen. De armoedeaanpak gaat onverminderd door. Er wordt vooral ingezet op het voorkomen van armoede, maar ook op ondersteuning als het echt nodig is. Zo treden we bijvoorbeeld vroeg in contact met mensen met beginnende betalingsachterstanden, geven we voorlichting bij life-events en communiceren we actief over regelingen die er zijn.

In dit kader is er ook een mooi initiatief van de PVOV (platform vrijwilligersorganisatie Venlo). Zij willen samen met een aantal werkgevers in de regio een MVO pilot starten waarbij door vrijwilligers bij werknemers financiële en (psycho)sociale problemen vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt worden. Onderzoeken tonen aan dat daarmee het ziekteverzuim daalt en de arbeidsproductiviteit stijgt. Hierbij wordt enerzijds met bestaande vrijwilligers gewerkt en anderzijds is het idee om nieuwe vrijwilligers onder de werknemers te werven. Kennispartners als Fontys (lectoraat sociale veerkracht) en de Universiteit van Tilburg zien de inzet van vrijwilligers in deze aanpak als kansrijk en kijken mee in de pilot.

In navolging van de coronacrisis is de verwachting dat meer mensen te maken krijgen met schuldenproblematiek. Met name zelfstandig ondernemers, jongeren en flexwerkers lopen risico op schulden als gevolg van het wegvallen van werk. Dit wordt meegenomen in de armoedeaanpak.

In opdracht van de raad heeft het college een business case opgesteld voor een Pilot Jongeren Perspectief Fonds voor de periode van twee jaar. Deze pilot biedt een mooie kans om juist bij deze jongeren actief de schuldenproblematiek aan te pakken. Het streven is de pilot van start te laten gaan, zodat ook jongeren met schulden de kans krijgen actief mee te doen in samenleving.

WAA

De planning is dat in 2021 de koers van de WAA herijkt wordt. Dat wil zeggen dat de uitvoering meer op integratie van Wsw- en Participatiewet-dienstverlening wordt ingericht. Om dit te realiseren, zal in 2022 de vertaling en implementatie naar organisatie en operationalisering aan de orde zijn. Dit heeft ook gevolgen voor de governance, zowel aan de kant van de WAA als mogelijk ook aan de kant van gemeente Venlo.

Gemeenschapsaccommodaties

Gemeenschapsaccommodaties leveren een belangrijke bijdrage aan de maatschappelijke ruggengraat van Venlo. Aan de hand van de evaluatie van het gemeenschapsaccommodatie-beleid wordt in 2021 een beleidsontwikkelp proces ingezet, gericht op herijking van het bestaande beleid. Dit vraagt een zorgvuldig proces in co-creatie met meerdere partijen. Vervolgens worden de contouren van het herijkte beleid aan de gemeenteraad voorgelegd. Hierbij onderzoeken we ook welke bijdrage jongerenaccommodaties, maatschappelijk vastgoed in brede zin en andere soortgelijke initiatieven een bijdrage leveren aan de uitvoering van dit beleid. Uiteraard wordt hierbij ook bekeken op welke wijze het vastgoed verduurzaamd kan worden.

Programmalijn Zelfredzaamheid

Met deze programmalijn willen we bereiken dat noodzakelijke ondersteuning geboden wordt aan inwoners die dit echt nodig hebben. We willen dat het percentage inwoners dat zelfredzaam is op het gebied van mobiliteit, huishouden, financiën, wonen en zelfzorg hoger wordt. Dit doen we door de sociale basis en waar nodig aangevuld met Wmo-voorzieningen of jeugdhulp.

Sociale basis: ondersteuning voor jeugdigen en volwassenen

De sociale basis is er voor het hele programma. Binnen deze programmalijn vragen we specifiek aandacht voor de ondersteuningsvragen en het eenvoudig en laagdrempelig in de wijk terecht kunnen voor oplossingen en antwoorden. Hierdoor wordt de zelfredzaamheid van onze inwoners meer benut en vergroot. Daar waar meer ondersteuning (maatwerkvoorziening) nodig is, gebeurt dit in goede samenwerking met de sociale basis.

Ondersteuning volwassenen en wonen in de wijk

Venlo heeft een relatief hoge dubbele vergrijzing (ten opzichte van het landelijk gemiddelde) en het aantal chronisch zieken en dementerenden stijgt de komende jaren ook behoorlijk. Dit betekent dat wij in de periode tot 2030 en wellicht ook verder, met een (flink) stijgende zorgvraag en oplopende kosten voor zorg en ondersteuning worden geconfronteerd. En dit nog los van de effecten als gevolg van de coronacrisis.

Daarnaast zien we dat ouderen steeds langer thuis (willen) blijven wonen. De woonzorgvisie is het kader voor het beleid op het gebied van 'wonen en zorg voor ouderen'. Ook is de ontwikkeling tot een meer inclusieve samenleving, specifiek voor de kwetsbare doelgroep met (GGZ) problematiek, een wezenlijk onderdeel van de woonzorgvisie. Op dit moment zijn er namelijk onvoldoende (financieel) passende woningen beschikbaar waardoor de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en opvang van slachtoffers van huiselijk geweld stukt. Hiervoor zijn goede afspraken met woningcorporaties, zorgaanbieders en aanbieders in het voorliggend veld noodzakelijk.

Door verschillende ontwikkelingen wordt er een zwaar beroep gedaan op de draagkracht van onze wijken. Er is sprake van clustering en cumulatie van problematiek in wijken met veel sociale woningbouw. Het zijn en worden wijken met kwetsbare inwoners en internationale werknemers. We werken samen met onze maatschappelijke partners en woningcorporaties aan de leefbaarheid in deze wijken door te investeren in meer samenhang en verbinding (sociale cohesie) en het scheppen van randvoorwaarden. Ook hier is een sterke sociale basis het fundament.

Voor ouderen willen we werken aan een samenhangend gebiedsgericht ondersteuningsaanbod. Hiervoor starten we in 2022 met pilots met zorgaanbieders op het gebied van hulp bij het huishouden in combinatie met andere ondersteuningsvormen. Ook zetten wij samen met het voorliggend veld in op ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers zodat zij ondersteuning kunnen blijven leveren aan kwetsbare inwoners.

In het kader van één van de accenten uit het nieuwe Beleidskader Maatschappelijk Domein, geven we in 2022 met onze ketenpartners extra aandacht aan ouderenmishandeling (inclusief financiële uitbuiting).

Jeugdhulp

Voor jeugdhulp zal vanaf 2022 op basis van landelijke richtlijnen een regiovisie zijn opgesteld. In deze visie wordt onder andere aandacht besteed aan de inhoudelijke ontwikkeling van het zorglandschap, de lokale toegang en (boven)regionale samenwerking. De transformatiegedachte is erop gericht om jeugdigen zo thuis mogelijk, gezond en veilig te laten opgroeien en zich optimaal te laten ontwikkelen. Wij geven hiervoor prioriteit aan de samenwerking van onze wijkteams met alle rechtstreekse verwijzers en pilot projecten zoals de inzet van de specialistische ondersteuner jeugd bij de huisarts en JIM (je eigen ingebrachte mentor).

De aansluiting tussen onderwijs en kinderopvang is voor alle kinderen van belang. Om problemen vroegtijdig te signaleren en tijdig passende ondersteuning in te zetten, is het nodig dat de sociale basis, het sociale wijkteam, het onderwijs en de kinderopvang met elkaar in verbinding staan. We zetten met een integrale aanpak (thuis, school en vrije tijdsbesteding) sterk in op verminderen van het aantal thuiszitters door uitval op school.

Omdat opgroeien in een veilige omgeving voor kinderen een basisvoorwaarde is voor een adequate ontwikkeling, willen we de jeugdbescherming beter laten aansluiten bij de leefwereld van jeugdigen. We volgen hierbij het initiatief van het rijk om de hulpverlening te verbeteren door te kijken naar verbeteringen tussen partijen in het gedwongen kader. Hiervoor moeten we samen met andere gemeenten in Limburg vernieuw(en)de werkafspraken maken.

Inwoners met complexe problematiek

Vanaf 1 januari 2022 is de doordecentralisatie van beschermd wonen een feit: alle 14 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten zijn en voelen zich verantwoordelijk voor adequate voorzieningen op het gebied van beschermd wonen. De doordecentralisatie van maatschappelijke opvang vindt formeel vanaf 2026 plaats maar er wordt verkend of eerder aanhaken bij beschermd wonen, gezien de nauwe samenhang tussen deze doelgroepen, wenselijk is. De doordecentralisatie vindt plaats vanuit de gedachte 'regionaal wat moet en lokaal wat kan' zodat er lokaal voldoende beleidsvrijheid is om de doelstellingen uit de visie te realiseren.

De landelijke trend van toename van dakloosheid zien we ook in Venlo terug. Deze toename in combinatie met een verminderde uitstroom (door een grotere complexiteit en onvoldoende geschikte woningen) zorgt ervoor dat de druk op de beschikbare opvangcapaciteit groot is. Uiteraard wordt er onverminderd ingezet op het beperken van deze toename en het doorstromen naar geschikte woningen, maar een (flexibele) uitbreiding van de capaciteit is (wettelijk) nodig. Uitbreiding van de huidige capaciteit en daarmee realisatie van structureel voldoende capaciteit is in 2022 voorzien.

Tot slot wordt het beleidskader mensenhandel, waarin arbeidsuitbuiting, seksuele uitbuiting en criminele uitbuiting de belangrijkste aandachtspunten zijn, vertaald in een uitvoeringsprogramma voor 2022 en verder.

Regionale contractering maatwerkvoorzieningen

Vanaf 2022 hebben gemeenten in Noord-Limburg (en deels midden) regionale contracten op het gebied van Wmo, jeugdhulp, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en Jeugd. Hierbij wordt ingezet op meerjarige afspraken en partnerschap met aanbieders om tot vernieuwing van het ondersteuningsaanbod binnen de financiële afspraken te komen.

Programma 2 Leefbaar Venlo

Algemeen

Het programma Leefbaar Venlo is een breed geformuleerd programma waarin een variëteit aan producten, diensten en projecten is ondergebracht die de leefwereld van inwoners direct raken. Het gaat om veiligheid, dienstverlening, groen, wegen, civiel, riolering, bereikbaarheid, woningbouw en voorzieningen en nog veel meer. Begrotingsposten die losse items lijken te zijn, maar voor de mensen in Venlo voelt het als één groot geheel. Dit vraagt ambtelijk en zeker ook bestuurlijk om een integrale aanpak. Een hechte samenwerking met de woningcorporaties, de veiligheidsregio, politie, het waterschap en andere partners is daarbij bovendien onmisbaar. Deze integrale aanpak is te vinden in het programma Leefbaar Venlo. Het belangrijkste aangrijpingspunt voor dit programma is 'een betrouwbare overheid zijn'; Bereikbaar, transparant, doen wat je zegt en zeggen wat je doet.

Daarnaast blijven wij de verbinding zoeken met andere raadsprogramma's, met regionale initiatieven zoals de Regiovisie en de Regionale Investeringsagenda en onderzoeken we de mogelijkheden hoe we gebruik kunnen maken van de verschillende (stimulerings)regelingen op rijksniveau. Daarmee willen wij een maximale efficiency realiseren bij de inzet van de beschikbare middelen door middelen te bundelen of te zoeken naar vormen van cofinanciering.

Het programma leefbaar Venlo kent de volgende vijf programmalijnen.

Programmalijn Dienstverlening

heeft als doelstelling het op een betrouwbare en klantgerichte wijze leveren van gemeentelijke diensten en producten

Uitgangspunten van dienstverlening

Ook in 2022 blijven de uitgangspunten van onze dienstverleningsvisie 'Venlo Voorop' onverkort geldig. We streven naar klantgerichte dienstverlening waarbij we het voor onze afnemers zo eenvoudig mogelijk maken. De gemeente opereert daarbij als één geheel. Mensen mogen niet het gevoel krijgen dat ze van het kastje naar de muur worden gestuurd. Integrale dienstverlening dus.

Naadloos en inclusief (omnichannel)

Vanaf 2022 zetten we in op de geleidelijke transformatie van multichannel naar omnichannel. Hiermee bereiken we dat dienstverlening vaker als naadloos wordt ervaren, ongeacht het door de klant gekozen interactiekanaal: balie, telefoon, website, social media, post of e-mail. Ook garandeert het inclusieve dienstverlening: iedereen moet bij de gemeente Venlo gemakkelijk zijn weg kunnen vinden. Onderdeel hiervan kan zijn dat we nieuwe dienstverleningskanalen in gebruik nemen of andere juist overslaan of zelfs afstoten. Een toename van kanalen kan namelijk ook leiden tot versnippering en meer complexiteit. Meer is niet altijd beter.

Digitalisering

Onze dienstverlening dient redelijkerwijs tred te houden met technologische en maatschappelijke ontwikkelingen en verwachtingen. Hiermee zijn investeringen gemoeid voor de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening, de borging van dossiervorming en archivering. Voor de bestrijding van document- en identiteitsfraude zijn nieuwe technische opsporingsmiddelen nodig.

Monitoren en sturen op klantbeleving

Onze dienstverlening mag alleen als kwalitatief hoogwaardig worden bestempeld als de afnemers van die diensten dat ook zo ervaren. Daarom is van belang dat we de klantbeleving op geschikte wijze meten. In 2022 gaan we de indicatoren in Meetbaar Venlo zodanig bijstellen dat raad beter in staat wordt gesteld om de ervaren kwaliteit van de dienstverlening te monitoren.

Behandeling van klachten

In weerwil van alle inspanningen verloopt niet elk dienstverleningsproces altijd volledig rimpelloos. Wanneer een inwoner zich onheus voelt behandeld, dan kan hij een klacht indienen. Als gemeente nemen we klachten serieus. Een nieuwe werkwijze bij de behandeling van die klachten moet ertoe leiden dat de indiener zich in 2022 beter gehoord voelt en dat de organisatie beter in staat is daar lering uit te trekken.

Wijkgericht werken; de samenlevingsagenda

Elke wijk is anders. De samenstelling, de ligging, het voorzieningenniveau en de fysieke inrichting beïnvloeden het leefbaarheids- en veiligheidsniveau in hoge mate. We blijven onze inzet verdelen over alle Venlose wijken en schenken relatief meer aandacht aan de wijken die dit nodig hebben (en dus minder aan de wijken die minder aandacht nodig hebben). Deze aandacht manifesteert zich concreet in het werken met samenlevingsagenda's, buurtbudgetten en kwaliteitsteams; methoden om onze inwoners beter te betrekken bij de vraagstukken die er in hun woonomgeving spelen. Op die manier worden gemeente, bewoners, ondernemers en maatschappelijk instellingen steeds meer coproducten van leefbaarheid en veiligheid.

De participatieve democratie krijgt steeds duidelijker vorm. Als een waardevolle aanvulling op de bestaande representatieve democratie. En als een middel om vorm en inhoud te geven aan eigen verantwoordelijkheid, eigenaarschap en identiteit op het schaalniveau van buurten en wijken; dicht bij de burger zelf. Eind 2021 wordt een kader vastgesteld voor burgerbetrokkenheid in Venlo, dat deze beweging ondersteunt en vanaf 2022 verdere versterking van participatieve processen stimuleert. Flankerend hieraan vindt een verdere ontschotting van gemeentelijke budgetten plaats en wordt deze werkwijze verankerd in het gemeentelijk contractmanagement naar uitvoerende partners toe.

Vastenavondkamp

Voor de wijk Vastenavondkamp is in 2021 een integrale gebiedsvisie vastgesteld. Uitvoering vindt plaats op basis van 3 parallelle sporen: sociaal-maatschappelijk, veiligheid en ruimtelijk-fysiek. Samen met onze partners, de bewoners, de provincie Limburg, de woningcorporaties Woonwenz en Antares, politie en welzijnsorganisaties wordt de uitvoering in 2022 verder vormgegeven.

Programmalijn Openbare orde en veiligheid

heeft als doelstelling dat burgers, bezoekers en bedrijven zich veilig voelen en zijn in Venlo.

Uitgangspunten van openbare orde en veiligheid

Net als de voorgaande jaren zijn alle veiligheidsmaatregelen die we nemen gericht op de veiligheidsbeleving van onze inwoners. We willen niet alleen de objectieve veiligheid vergroten (vermindering van delicten), maar we willen ook dat onze inwoners zich daadwerkelijk veiliger (blijven) voelen. Wat dat betreft zijn de resultaten van de veiligheidsmonitor, die CBS in 2020 uitbracht, bemoedigend. Tussen 2016 en 2019 zien we over de gehele gemeente en over meerdere wijken een significante stijging van de veiligheidsbeleving. In geen enkele wijk in Venlo daalde de veiligheidsbeleving. Die positieve lijn willen we vast blijven houden en in 2022 verder laten stijgen.

Informatiegestuurd werken

Bij de bestrijding van (ondermijnende) criminaliteit wordt informatiegestuurd werken steeds meer het uitgangspunt; we weten wat we zien, maar we weten niet wat we niet zien. Door middel van dataverzameling, -koppeling en -analyse krijgen we inzicht in zaken die we tot nu toe niet gezien hebben, maar die wel ergens zichtbaar zijn. Zo worden bijvoorbeeld witwasconstructies en vastgoedmisbruik zichtbaar, waardoor wij onze interventies gericht in kunnen zetten.

Kwaliteitsteams

Inwoners voelen zich veiliger als zij invloed kunnen uitoefenen op hun eigen veiligheidssituatie. Daarom werken we in de aandachtswijken met zogenaamde kwaliteitsteams. Een vorm van participatieve democratie op wijkniveau waarbij professionals van gemeente, politie, woningcorporaties en wijkbewoners en -ondernemers elkaar maandelijks ontmoeten en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen over veiligheidsproblemen en -oplossingen.

Verbinding zorg en veiligheid

Onze inwoners hebben zelf de regie over hun leven. Maar als dit niet (meer) lukt, is ondersteuning, hulp en soms dwang of drang nodig. Een goede ketensamenwerking tussen zorg, sociaal domein en veiligheid is een belangrijke voorwaarde om (verdere) escalatie te voorkomen, met name bij onze jongeren die het verkeerde pad op dreigen te gaan en personen met verward gedrag. Met name bij de complexe casuïstiek op het gebied van jeugd, verwarde personen en mensenhandel (arbeidsuitbuiting, seksuele uitbuiting) voeren wij binnen het Zorg- en Veiligheidshuis Noord Limburg op maat gemaakte plannen uit.

Minder overlast, meer woongenot

De combinatie van schaarste op de woningmarkt, stijgende koopprijzen enerzijds en de toename van studenten en internationale werknemers die voor Venlo kiezen anderzijds, werkt overbewoning, illegale bewoning, en woonoverlast in de hand. Aanhoudende overlast tast het woongenot, de leefbaarheid in de buurt en de veiligheidsgevoelens aan. Om die reden blijven wij situaties van illegale bewoning, leegstand e.d. zo snel mogelijk signaleren om in een vroegtijdig stadium in te kunnen grijpen, en zetten wij daar in 2022 extra capaciteit op in.

Aanpak van ondermijnende criminaliteit in de gehele regio

De aard, de omvang en de verwevenheid van ondermijnende criminaliteit (drugs, witwassen, mensenhandel) met legale sectoren vormen een serieus en weerbarstig probleem. Ondermijnende criminaliteit houdt zich niet aan (gemeente)grenzen en is derhalve opgenomen als één van de vijf thema's in de Regiodeal Noord-Limburg. Samen met de zeven andere Noord-Limburgse gemeenten, de politie, het openbaar ministerie en de provincie gaan we onze regio veiliger maken door middel van innovatieve controlemethoden, data driven aanpakken, inzet vanuit een regionaal interventieteam en het verhogen van het bewustzijn van inwoners.

Programmalijn Wonen

heeft als doelstelling dat een aantrekkelijk, passend en toekomstbestendig woningaanbod wordt gerealiseerd.

Woningbouwprogramma Venlo

Gelukkig neemt de laatste jaren de bouwactiviteit in onze gemeente weer toe. Echter nog onvoldoende om de opgelopen achterstand in te lopen en de Venlose woningmarkt is dan ook niet langer als 'ontspannen' te kwalificeren. Daarom willen we een versnelling aanbrengen in de bouwopgave. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de mogelijkheden om rijksmiddelen in te zetten om deze opgave een impuls te geven.

Woningbouw kent naast een kwantitatieve opgave ook nadrukkelijk (en steeds meer) een kwalitatieve opgave. Met de raad reeds is afgesproken dat een verbreding van de nieuwe lokale woonvisie aan de orde is. Daarnaast wordt deze visie in een participatief traject met inwoners, partners en stakeholders ontwikkeld, en in september 2021 ter vaststelling voorgelegd aan de raad. Ook hieruit zullen nieuwe thema's en accenten naar voren komen, die in 2022 de uitvoering van de woonopgave definiëren zoals:

- wonen met zorg, door bijvoorbeeld nieuwe woonzorgconcepten voor ouderen;
- robuuste woningvoorraad, zodat er ruimte voor (nieuwe) doelgroepen ontstaat met meer mogelijkheden voor doorstroming, het verduurzamen van (particuliere) woningen en herstructurering;
- aandacht voor starters, "Wonen boven Winkels" en studentenhuisvesting.
- de beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen.

In de prestatieafspraken 2021 is opgenomen dat ingezet wordt om de samenwerking tussen gemeente en de corporaties verder te versterken. Hier zal in 2022 verder het accent worden gelegd. Ook zullen we uitvoering geven aan de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek woonbeleid.

De waardering van Venlo als woonstad (stadspeiling) is al jaren nagenoeg gelijk (rapportcijfer 7) en het streven is om ook in 2022 dit niveau te behouden.

Programmalijn Omgeving

heeft als doelstelling dat een kwalitatieve en toekomstbestendige leefomgeving wordt gerealiseerd.

Aantrekkelijke woonomgeving

Door het afhandelen van, toezicht houden op en handhaven van aanvragen en meldingen van omgevingsvergunning en de afhandeling van klachten en handhavingsverzoeken leveren we een bijdrage aan een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Door het houden van toezicht zijn milieu- en bouwincidenten voorkomen. De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2022 vraagt een andere werkwijze en zal, zeker in dit overgangsjaar extra aandacht vragen en additionele kosten met zich meebrengen.

Beheer openbare ruimte

Het beleids- en uitvoeringskader voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is nagenoeg compleet. In 2021 worden hiertoe de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR), het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) en het Gemeentelijke Rioleringsplan 2021-2031 (GRP) ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. In 2022 wordt nog het integrale beheerplan mobiliteit afgerond en zal een afvalbeleidsplan worden opgeleverd. In dit afvalbeleidsplan ligt de focus niet alleen op het (gescheiden) inzamelen van afval, maar zal ook nadrukkelijk bekeken worden hoe we afval weer kunnen inzetten als grondstof voor andere processen (circulariteit).

In 2021 zijn we gestart met een intensivering van beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Dit wordt ook in 2022 voortgezet. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan de uitvoering van het onderhoud zelf, maar wordt ook geëxperimenteerd met een meer participatieve werkwijze, waardoor burgers beter betrokken worden. Daarnaast wordt nadrukkelijk synergie opgezocht met investeringen op basis van nieuw beleid zoals verduurzaming, verhoging biodiversiteit en klimaatadaptatie om de openbare ruimte structureel op een toekomstbestendig kwaliteitsniveau te brengen.

Levende Maas

De Maas is in vele opzichten belangrijk en beeldbepalend voor Venlo en de regio. Het gevarieerde, natuurlijke en cultuurhistorische karakter van de Maasvallei is van groot belang voor onze bewoners en bezoekers. En een belangrijk onderdeel van het vestigingsklimaat. Om in de toekomst voorbereid te zijn op klimaatverandering geven we de Maas als 'levende rivier' de ruimte. De ruimtelijke kwaliteit van het unieke terrassenlandschap en de cultuurhistorische waarden van de Maasvallei gaan we benutten om klimaatadaptatie vorm te geven en tegelijkertijd een ruimtelijke en economische meerwaarde te creëren. We willen wonen, werken recreëren én leven in de Maasvallei: veiligheid is essentieel, maar ook de kwaliteit en karakteristiek van onze Maasvallei.

We geven, in samenspraak met onze bewoners en (overheids) partners, uitvoering aan de noodzakelijke maatregelen in het kader van hoogwaterbeveiliging, en grijpen de kans aan om tegelijkertijd de economische en ecologische vitaliteit van onze Maasvallei verder te ontwikkelen door opgaven samen te brengen en in samenhang te beoordelen en te realiseren.

Investeren in vernieuwing en benutten meekoppelkansen partners

Gezamenlijk met onze partners zoals de woningbouwcorporaties, het waterschap en andere partijen investeren we in een toekomstbestendig woon- en leefklimaat van onze gemeente, middels stedelijke herstructurering of nieuwbouw. Verduurzaming, klimaatadaptatie circulariteit zijn hierbij belangrijk. We gaan nog meer op zoek naar meekoppelkansen om te investeren in kwaliteit van onze stad en leefomgeving.

We hebben afgelopen periode ervaring opgedaan met de voorbereiding van enkele innovatieve projecten, geïnitieerd vanuit het programma Duurzame en circulaire hoofdstad. Met de opgedane ervaring gaan we in de toekomst inzetten op integrale ruimtelijke projecten met aandacht voor thema's als leefbaarheid, leefomgeving, gezondheid, klimaat, milieu, natuur, verkeer, recreatie, identiteit etc. Daarbij zullen wij ook kijken naar de mogelijkheden die bijvoorbeeld de Regionale Investeringsagenda biedt.

Investeren in strategisch vastgoed

Ruimtes en gebouwen veranderen (steeds sneller) van functie en moeten bijdragen aan een sterke toekomstbestendige stad. Voor de uitstraling en functionaliteit van de stad wordt integrale gebiedsontwikkeling dan ook een steeds belangrijker instrument. Om grond en vastgoed optimaal dienstbaar te maken aan gemeentelijke beleidsdoelen c.q. het maatschappelijk rendement van het eigen grond en vastgoed te optimaliseren, is het noodzakelijk om te kiezen voor een professioneel en strategisch portefeuillemanagement vastgoed, inclusief een strategische aan- en verkoopstrategie en een adequaat antwoord op de eigen verduurzamingsopgave.

Omgevingswet & Wet Kwaliteitsborging Bouw

Naar verwachting zal per 1 januari 2022 de Omgevingswet inwerking treden. Volgens een eerste inschatting blijkt dat geenszins sprake is van een budgetneutrale invoering van de Omgevingswet en de inmiddels daaraan gekoppelde Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Er vindt nog een verkenning plaats op welke manier deze structurele financiële effecten nog beïnvloedbaar zijn en wat dit betekent voor onze gemeente.

De totale transitie van de Omgevingswet strekt zich uit tot 2029. In 2022 ligt het accent op:

- Omgevingsvisie: op basis van het Plan van Aanpak (2021) gaan we aan de slag om onze Ruimtelijke Structuurvisie te actualiseren. Vóór 1 januari 2025 dient de raad de Omgevingsvisie vast te stellen.
- Omgevingsprogramma's: we verkennen welke omgevingsprogramma's nodig/wenselijk zijn om de ambities uit de Omgevingsvisie uit te voeren. Dat kan betrekking hebben op een thema (bijvoorbeeld wonen, energietransitie e.d.) of gebiedsgericht (zoals nu in het kader van hoogwaterbescherming plaats vindt voor de dijkverlegging Baarlo Hout-Blerick).
- Omgevingsplan: bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden alle ruimtelijke plannen van rechtswege een tijdelijk Omgevingsplan. Vervolgens hebben we tot uiterlijk 1 januari 2030 de tijd om dit tijdelijke Omgevingsplan te transformeren naar een 'echt' Omgevingsplan. Daarvoor is een Plan van Aanpak (2021) opgesteld en zullen we gebruik maken van de ervaringen die we hebben opgedaan bij pilot Omgevingsplan kern Tegelen.

- Omgevingsvergunning: in het vergunningstraject verandert er veel, niet alleen in de formele afwikkeling, maar zeker ook in het 'voortraject'. Belangrijke verandering bij vergunningverlening vormt de introductie van de intaketafel, waar nieuwe initiatieven op wenselijkheid worden beoordeeld, en de omgevingstafel(s), waar een integrale afweging op basis van haalbaarheid plaats vindt.

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen treedt samen met de Omgevingswet in werking. Er vindt een verschuiving van werk plaats naar de private sector maar tegelijkertijd brengt dit ook nieuwe taken met zich mee. De (financiële) consequenties hiervan worden door ons in beeld gebracht.

Programmalijs Bereikbaarheid

heeft als doelstelling dat een verkeersveilige en bereikbare leefomgeving wordt gerealiseerd.

Verkeersveiligheid

Vanuit het Rijk is het Strategisch Plan Verkeersveiligheid uitgerold om oplopende ongevalscijfers een halt toe te roepen. Ook in Venlo zien we de ongeval cijfers (met name onder fietsers) helaas weer oplopen, daar waar we jaren op een dalende trend zaten. Ook in de Samenlevingsagenda wordt verkeersveiligheid door bewoners vaak benoemd als de hoogste prioriteit.

Het Rijk stuurt hierbij op een risico gestuurde aanpak (investeren daar waar de risico's het grootste zijn). Om daar uitvoering aan te geven wordt er op gemeentelijk niveau een Plan Verkeersveiligheid opgesteld. In dit plan maken we inzichtelijk hoe we in de komende jaren met gerichte investeringen de verkeersveiligheid kunnen gaan verbeteren. Dit zijn investeringen in zowel veiligere infrastructuur als op het gebied van educatie en gedragsbeïnvloeding (o.a. project Veilig op Weg).

Uit het fietsplan, en bijbehorend uitvoeringsplan, komt naar voren dat er door de sterke toename van het (elektrisch)fietsverkeer nieuwe investeringen noodzakelijk zijn in de kwaliteit en kwantiteit van onze fietsinfrastructuur, fietsparkeervoorzieningen en verkeersveiligheid.

Het rapportcijfer voor verkeersveiligheid in de buurt (stadspeiling) is al jaren nagenoeg gelijk (6,2) en het streven is om dit niveau ook in 2022 te behouden. De afgelopen jaren is er een lichte stijging te zien in het aantal ernstige slachtoffers (SWOV). Het streven is om dit zo laag mogelijk te houden, het liefst op 0.

Parkeren

In 2021 wordt het Beleidsplan Parkeren, voor de gehele gemeente Venlo, ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Aan dit Beleidsplan Parkeren zal (onder voorbehoud van vaststelling door de gemeenteraad) vanaf 2022 ook een uitvoeringsprogramma worden gekoppeld. Zowel het beleid als het uitvoeringsprogramma stellen we in nauwe samenwerking met onze partners op. Tevens zien we dat de parkeerexploitatie Betaald Parkeren onder druk staat. De begrote inkomsten worden door het afnemende parkeerareaal niet gerealiseerd, terwijl de begrote kosten niet evenredig dalen. Om tot een realistische begroting te komen zullen we in de begroting 2022 e.v. een voorstel doen voor het bijstellen hiervan.

De waardering van parkeren in de wijk (stadspeiling) is de laatste jaren licht gedaald. Niettemin wordt vastgehouden aan de ambitie om dit rapportcijfer te laten stijgen naar een 7,2. Het nieuwe parkeerbeleidsplan en het uitvoeringsprogramma moeten hier aan bijdragen.

Programma 3 Grenzeloos Venlo

Algemeen

Het programma Grenzeloos Venlo is gericht op de geografische ligging en positie daarbinnen van Venlo en de voor deze positie noodzakelijke relaties en belangen. Het programma bestaat naast ondersteuning van het bestuurlijk relatiebeheer uit randvoorwaardelijke activiteiten ten dienste van opgaven binnen de andere programma's. Het programma is verdeeld in de onderdelen Regionale Samenwerking Noord-Limburg, Public Affairs (PA) en de Duitsland Agenda.

Regionale Samenwerking Noord-Limburg

De regionale samenwerking in de regio Noord-Limburg is een samenwerkingsverband van de acht Noord-Limburgse gemeenten gericht op het realiseren van de opgaven en ambities benoemd in de Regiovisie Noord-Limburg 2040 – de gezondste regio en het onderliggende uitvoeringsprogramma, de regionale investeringsagenda met de provincie Limburg en de Regio Deal met het Rijk.

Venlo is gebaat bij een sterke regionale samenwerking. Veel regionale opgaven zijn voor de gemeenten in Noord-Limburg hetzelfde. Venlo heeft grotendeels hetzelfde profiel als de regio. We hebben een stedelijk centrum en landelijke gelegen dorpen. Tevens hebben we overlappende economische belangen (logistiek, agrofood, maakindustrie, toerisme en leisure) en sociaal gezien ook regionaal complementaire opgaven. Door regionaal samen te werken zijn we in staat om meer massa te maken en daardoor meer invloed uit te oefenen bij andere partijen zoals de provincie, het Rijk en Europa.

Regionale strategische visie en uitvoeringsprogramma

De regionale strategische visie vormt de lange termijn ambitie voor de regio Noord-Limburg. Voor de uitvoering is een uitvoeringsprogramma opgesteld dat is opgebouwd uit zes programma's.

1. Gezond ondernemen: Ondernemen en Innoveren
2. Gezond zijn en gezond blijven: Vitaal en Gezond
3. Gezond leven: Toerisme en Leisure
4. Gezonde leefomgeving: Landelijk gebied
5. Gezond verbinden: Mobiliteit en Logistiek
6. Gezond leefklimaat: Energie en klimaat

De uitvoering van dit programma is mede afhankelijk van de door onze gemeenteraden beschikbaar te stellen middelen voor onze regionale ambities en de bijdragen die onze collega overheden en partners aan onze doelstellingen willen en kunnen leveren.

Investeringsagenda Noord-Limburg

Met de investeringsagenda hebben we als regiogemeenten de handen ineen geslagen om fors te investeren in de toekomstige onderlinge samenwerking, de samenwerking met partijen in de regio en met de provincie Limburg. De investeringsagenda is opgebouwd uit de zes strategische thema's en zeven icoonprojecten. De regio en de provincie hebben de ambitie uitgesproken de komende vier jaar in te zetten op een investeringsimpuls van € 40.000.000,- (€ 20.000.000,- regio en € 20.000.000,- provincie Limburg). De inhoudelijke ambities uit de investeringsagenda zijn opgenomen in het

regionale uitvoeringsprogramma. Regionaal geven we ruimte aan initiatieven die passen bij deze ambitie.

Regio Deal Noord-Limburg

Naast de investeringsagenda is een propositie, een bestuurlijk bod, opgesteld voor de rijksoverheid door de regio Noord-Limburg en de provincie Limburg om te komen tot een Regio Deal voor Noord-Limburg. Een Regio Deal is een partnerschap tussen Rijk en regio om brede maatschappelijke opgaven vanuit de regio op te pakken. Uitgangspunt voor een Regio Deal is evenredige cofinanciering vanuit de regio. De Regio Deals richten zich op brede welvaart. Binnen de regiodeal Noord-Limburg staan vijf thema's centraal

1. Future farming
2. Positieve gezondheid van mensen en vitale gemeenschappen
3. Het behouden en aantrekken van talent voor de regio
4. Een veilige en leefbare omgeving en de aanpak van criminaliteit
5. Grensoverschrijdende samenwerking

We mogen op basis van onze propositie een plan uitwerken voor een Rijksbijdrage van € 17.500.000,- (naast cofinanciering vanuit de regio van € 17.500.000,-). Met deze Rijksmiddelen kunnen wij gezamenlijk met de provincie en maatschappelijke partners een impuls geven aan de uitvoering van regionale ambities Noord-Limburg.

De voorstellen voor een eerste tranche van de regiodeal en de eerste enveloppe van de regionale investeringsagenda zijn met maatschappelijke partners uitgewerkt. In april hebben wij u een voorstel gedaan om hiervoor de betreffende bestemmingsreserve in te zetten en gaan wij op zoek naar additionele budgettaire dekking. In vervolg op deze eerste ronde is de regio gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe (2e) ronde projecten. Wij hebben u toegezegd om uw wensen ten aanzien van de invulling hiervan aan ons kenbaar te maken en deze als Venlo in te brengen. Op 31 december 2023 loopt de regiodeal af.

Programmalijn Public Affairs

Om effectief in te kunnen zetten op realiseren van opgaven en ambities is het belangrijk om goed met mede-overheden en andere belanghebbenden in contact te staan en hun beleidsagenda's te volgen om te kunnen kijken in hoeverre we hierop kunnen aanhaken. Samenwerking en kennisdeling met andere partijen is hierbij heel belangrijk, naast het beïnvloeden van wet en regelgeving. Het onderzoeken van en handelen naar de mogelijkheden om hierbij ook cofinanciering te krijgen, is hierbij in veel gevallen een logische vervolgstap.

Een voorbeeld hiervan is het strategisch kijken naar kansen om de Venlose spoor opgave (waaronder ook de realisatiefase ondertunneling Vierpaardjes) in een CEF openstelling te kunnen aanvragen. Hiervoor zullen we met nationale partijen (I&W, ProRail) samen moeten kijken naar bouwstenen voor een grotere aanvraag die even ver zijn qua uitvoering gereedheid en in onderlinge samenhang ook een Europese dimensie hebben. Parallel hieraan moeten we dan ook nog invloed uitoefenen (op rijksniveau en in Brussel) dat op dat moment er een regeling klaar staat die past bij deze opgave. Als dit allemaal op het juiste moment samenvalt, is het zaak om een dijk van een subsidieaanvraag in te dienen waar niemand omheen kan.

Vooruitkijkend naar 2022 zullen de effecten op de samenleving van Corona nog zeker merkbaar zijn, maar vragen ook majeure ontwikkelingen op de diverse beleidsterreinen en transitie thema's onverminderd onze aandacht. Belangrijke agenda's hierbij zijn de provincie agenda, het nieuwe regeerakkoord op rijksniveau en de Europese agenda.

De Europese agenda en het bijbehorende meerjarig financieel kader 2021-2027 is goedgekeurd en daarnaast staat er ook een aanzienlijk herstelpakket klaar dat is gericht op Corona herstel (MFK €1075 miljard en Corona herstel €750 miljard). Door vertraging in besluitvorming en Corona, is de totstandkoming van diverse Europese programma's vertraagd en zal voor de meeste beleidsprogramma's en subsidieregelingen 2022 het jaar zijn waarop gekoerst wordt. Deze middelen zullen deels worden ingezet via de zogenaamde structuurfondsen zoals het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (in onze regio gaat het dan vooral om EFRO-middelen via OP Zuid en Interreg Nederland-Duitsland) waarbij de nadruk ligt op "slim" en "groen" en het Europees Sociaal Fonds voor diverse arbeidsmarkt vraagstukken. Daarnaast zijn er voor Zuid Nederland in de zogenaamde Regionale Innovatie Strategie voor Slimme Specialisatie (RIS3) de vijf transities uit de Green Deal centraal gesteld en wordt ook ingezet op diverse economische clusters die van belang zijn voor Zuid-Nederland. Naast bovengenoemde structuurfondsen, zijn er ook diverse thematische fondsen die mogelijk voor Venlo interessant kunnen zijn. Voorbeelden hiervan zijn de Connecting Europe Facilities (CEF) voor infrastructuur, LIFE regelingen voor klimaat adaptatie, duurzame economie, en Horizon Europe dat primair gericht is op onderzoek maar waar wel vaak lokale overheden als onderzoeksgebied/proeftuin betrokken zijn.

Het aansluiten op de agenda's van andere overheden, onderzoeken van samenwerkingsmogelijkheden, werken aan kennisdeling en het inzetten op subsidie kansen, vraagt het nodige van onze organisatie. Het is in veel gevallen geen kwestie van een paar formulieren invullen van een project dat al panklaar op de plank ligt, maar vraagt het vaak om de juiste timing en een specifieke benadering qua schaalgrootte van projecten en stelt in diverse gevallen ook randvoorwaarden aan samenwerkingspartners. Het is daarom cruciaal dat bij het formuleren van beleid en uitvoeringsprogramma's goed gekeken wordt naar de mogelijkheden. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2021 en verder is ook ingestemd met het structureel inboeken van een taakstelling op het binnenhalen van subsidies vanaf 2022. Daarom is de verankering van subsidies als financiële strategie een belangrijke opgave om dit vanaf 2022 ook te kunnen realiseren.

Naast het inzetten op Public Affairs richting andere overheden ten aanzien van beleidsagenda's wordt het ook steeds belangrijker dat we werken aan onze city branding. De afgelopen jaren zijn er in Venlo tal van initiatieven ontplooid op het gebied van city branding. Goede losstaande initiatieven, maar vooralsnog kan er niet worden gesproken van één herkenbare en overkoepelende paraplu. Samen met Venlo Partners gaan we daarom aan de slag met een integrale strategie voor de city branding van Venlo. Het vertrekpunt daarbij is dat Venlo de afgelopen jaren een grote maatschappelijke en economische ontwikkeling heeft doorgemaakt en inmiddels een stevige positie in de regio inneemt. Venlo mag marketingtechnisch dus best wat meer lef laten zien! Ter inspiratie kijken we naar de successen die andere steden met hun marketing hebben geboekt, met als doel om

te komen tot een breed gedragen visie die niet alleen tot enthousiasme leidt binnen het stadskantoor, maar vooral ook daarbuiten.

Programmalijn Duitslandagenda

Netwerkontwikkeling Bestuurlijk algemeen

Een succesvolle samenwerking met de Duitse partners valt of staat met het onderhouden van het netwerk (politiek, bestuurlijk, ambtelijk en maatschappelijk en economisch relevante actoren). Daarvoor is aanwezigheid van belang bij evenementen die door onze partners als belangrijk worden geacht.

Als gevolg van de corona pandemie is het aantal fysieke contacten zeer sterk ingeperkt. Contacten zijn beperkt tot de digitale media. Zodra dat weer mogelijk is, worden de contacten met de relevante actoren verder aangehaald. Ook deelname aan de EXPO REAL (München) is wederom voorzien evenals deelname aan de Hanzedagen die in 2022 in Neuss zullen plaatsvinden, een goede plaats om de grensoverschrijdende ambities van Venlo goed te positioneren.

De medio 2018 begonnen regeringsdialoog tussen Nederland en NRW heeft in 2019 geleid tot de instelling van een jaarlijks terugkerende Grenslandconferentie. Tijdens deze conferentie wordt ook jaarlijks een Grenslandagenda vastgesteld. Zwaartepunten zijn: Arbeidsmarkt, Onderwijs, Mobiliteit en Veiligheid. Daarnaast biedt de agenda ruimte voor andere thema's als Economie, Ruimtelijke Ordening en Klimaat, Energie en Water en Innovatie. In de verschillende Euregio's wordt intensief aan deze grensoverschrijdende thema's gewerkt, mede als basis voor Europese ondersteuning in het licht van het Meerjaren Financieel Kader. De Grenslandconferentie vond voor het eerst in Venlo plaats.

Euregionale samenwerking

- Samen met Krefeld, Mönchengladbach, de Kreis Viersen Fontys Hogeschool, Hochschule Niederrhein, LIOF en de provincie Limburg wordt gewerkt aan de uitvoering van de 2021 ontwikkelde euregionale economische actieagenda. deze actieagenda is het concrete product van de begonnen samenwerking in het Interbestuurlijk Programma (IBP). Samen met partners in Noord Limburg en het Niederrhein Gebied werken we vier inhoudelijke thema's uit de economische actie agenda verder uit in concrete acties en projecten. De vier inhoudelijke thema's zijn:

- o Future Farming,
- o Future Transport
- o Future Building
- o Future Production

Deze thema's hebben ook een plek in de euregiovisie. De uitwerking ervan wordt afgestemd met de samenwerkende partijen in de regio Venlo en ze sluiten gedeeltelijk aan bij de thema's uit de Regiodeal Noord Limburg. Bij de uitwerking wordt rekening gehouden met de opgaven zoals deze in de Green Deal (Europa) zijn geformuleerd, in hoofdlijnen: GROEN, GEZOND en DIGITAAL.

- De samenwerking met onze partnerstad Krefeld ontwikkelt zich steeds verder met onder andere:
  - o continuering van het uitwisselingsprogramma
  - o bestuurlijke en politieke samenwerking
  - o bijdragen grensoverschrijdende kennisontwikkeling
  - o uitvoeren van gezamenlijke projecten (al dan niet in Euregio-verband) zoals de ontmoetingenreeks Krefeld en Venlo: IN GESPREK,
- De realisatie van thema 5 uit de regiodeal wordt samen met de relevante partners (waaronder Fontys Hogeschool) uitgewerkt in een concreet curriculum voor de grensuniversiteit voor duurzame ontwikkelingen.

Euregio Rijn Maas noord.

In de Euregio Rijn Maas noord is de Venlose bijdrage van grote toegevoegde waarde. voor de verdere ontwikkeling. Venlo neemt deel in alle commissies van de euregio en jaagt de ontwikkeling aan met goede nieuwe inhoudelijke bijdragen en projectvoorstellen.

Over de verdeling van de Europese middelen en met name het EFRO fonds bestaat momenteel nog geen duidelijkheid. Dat is een gevolg van de impact van de Corona Pandemie. Ook het INTERREG Programma voor de Nederlands-Duitse Grens is als gevolg daarvan nog niet vastgesteld. Verwacht wordt dat deze duidelijkheid wordt gegeven voor de start van het begrotingsjaar 2022, zodanig dat daarop in de begroting 2022 nog kan worden geanticipeerd.

Arbeidsmarkt

Het Duitsland Nederlande Huis wordt gecontinueerd als een vaste waarde voor de Venlose samenleving. Daartoe wordt structureel €20.000 in de begroting opgenomen.

Ten behoeve van de begeleiding van de grenspendelaars bestaan sinds enkele jaren de grensinfopunten (GIP). Deze zijn in eerste instantie opgezet als vanuit een daartoe opgezet INTERREG-project. Op grond van de positieve resultaten krijgen deze een permanent karakter. De kosten voor deze voorziening worden voor 50% gedeeld tussen Nederland en NRW. Het Nederlandse deel wordt wederom voor 50% bekostigd door BZK, 25% door de Provincie Limburg en het resterende gedeelte door de Nederlandse (gemeente) leden van de Euregio Rijn Maas noord. Voor de gemeente Venlo is de bijdrage berekend op € 6.025 per jaar. Dit bedrag wordt met ingang van het nieuwe begrotingsjaar 2022 opgenomen.

De Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) is ruim een jaar actief. Deze voorziening ondersteunt werkzoekenden bij hun zoektocht naar passend werk aan de andere kant van de grens. De SGA is gevestigd bij de vestiging van het UWV in Venlo .

De beide voorzieningen GIP en SGA bieden tezamen optimale mogelijkheden om de bestaande grensbarrières binnen de huidige wetgeving aan beide zijden van de grens inzichtelijk te maken bij de keuze voor het wonen of werken aan de andere kant van de grens.

Programma 4 Welvarend Venlo

Algemeen

De centrale doelstelling van dit programma is van Venlo een stad te maken in een regio met een brede, duurzame en innovatieve economische basis, die excelleert op de cross-overs tussen een beperkt aantal economische terreinen en op het gebied van mobiliteit, met als hoofddoel om in 2030 te zorgen voor een passend opleidingsniveau, voldoende werkgelegenheid, bovengemiddelde economische groei en adequate bereikbaarheid.

Het programma als geheel, en alle drie de programmalijnen daarbinnen, hebben nadrukkelijk een regionale component en sluiten aan op de doelstellingen van de Regiovisie Noord-Limburg 2040 en de uitwerking van deze visie in de Regionale Investeringsagenda en Regiodeal. Vanuit het programma en de programmalijnen wordt een bijdrage geleverd aan vier van de zes regionale thema's in de regionale investeringsagenda en aan twee van de vijf thema's in de Regiodeal. Daarnaast wordt er vanuit de programmalijn mobiliteit een actieve bijdrage geleverd aan het Regionaal Mobiliteitsoverleg (RMO) en Trendsportal.

Het gemeentelijke beleidskader dat ten grondslag ligt aan dit programma staat en is helder. Na het voorbereiden en vaststellen van de strategische visie en een aantal visies, beleidsnota's en uitvoeringsplannen in de voorgaande twee jaar, staat 2022 vrijwel volledig in het teken van de uitvoering van beleid, plannen en acties. Ingezet wordt op continuïteit, we gaan afmaken waar we de afgelopen jaren aan begonnen zijn. We doen dat nadrukkelijk samen met onze maatschappelijke partners om zo de kansen maximaal te benutten; samenwerken, heldere en open communicatie vormend daarbij de belangrijkste sleutelwoorden. Wij zullen voor iedere ondernemer, onderwijs- en kennisinstelling en inwoners op een laagdrempelige manier benaderbaar zijn.

Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt

Het kader wordt onder andere gevormd door de in 2021 vastgestelde Strategische Visie Arbeidsmarkt, Roadmap meerjarige doorontwikkeling Brightland Campus Greenport Venlo en Meerjarenprogramma Venlo Studentenstad 2021-2023. Daarnaast geven de Investeringsagenda ('Arbeidsmarkt van de toekomst' en 'Campus Greenport Venlo') en de Regiodeal ('Talent aantrekken en behouden') in 2022 mede sturing. In het Economische Uitvoeringsprogramma (EUP) is een aantal concrete acties opgenomen voor de programmalijn Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt.

In 2022 zal aandacht worden geschonken aan het verder versterken en uitbouwen van de kennisinfrastructuur (MBO, HBO en WO). Daarnaast wordt ingezet op versterking van de publiek private samenwerking tussen bedrijfsleven en beroepsonderwijs. Het opstellen van een Human Capital Agenda zal hier een bijdrage aan moeten leveren. In de uitwerking zal specifieke aandacht zijn voor het MBO. Het aantal leerlingen in het MBO neemt gestaag af. Als gemeente kunnen we nauwelijks sturen op deze ontwikkeling aangezien Venlo te maken heeft met een afnemend aantal jongeren en de leerlingen in het MBO veelal uit Venlo komen. De positie van het beroepsonderwijs zal verstevigd worden door in te zetten op het benutten van de kansen die de maatschappelijke trend 'Leven Lang Ontwikkelen' opleveren voor stad en regio.

Vanuit dit programma zal zeker ook een bijdrage worden geleverd aan het initiatief PVOV (Platform vrijwilligersorganisatie Venlo) uit het programma Gezond & Actief. In dit initiatief werken vrijwilligers bij werknemers aan het vroegtijdig signaleren en aanpakken van financiële en (psycho)sociale problemen.

Ook het thema internationale werknemers zal nadrukkelijk aandacht krijgen vanuit dit programma. Dit thema wordt vanuit verschillende programma's opgepakt. Vanuit het economisch perspectief en deze programmaliijn gaat het beter in beeld brengen van de behoefte aan werknemers, de beschikbaarheid van voldoende arbeidspotentieel en het benutten van talenten. En uiteraard de Brightland Campus Greenport Venlo. Deze vormt steeds meer het kristallisatiepunt voor onderzoek en samenwerking en daarom zal worden ingezet op het verder versterken van de relatie tussen MBO, HBO en WO studenten en de campus en van instituten zoals het Brightlands Institute for Supply Chain Innovation (BISCI), GreenTech Lab, Fieldlab Smart Technics en Logistics en Future Farming Institute. Tevens zal in afstemming het programma Centrumstad Venlo concrete acties uit het Meerjarenprogramma Venlo Studentenstad worden uitgevoerd.

Economie

Evenals in voorgaande jaren, zal in 2022 de uitvoering van projecten uit het EUP (Economisch Uitvoeringsplan) centraal staan. De samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven blijft hierin onverminderd belangrijk. Aanvullend op bestaande samenwerkingsonderwerpen uit het EUP wordt meer de focus gelegd op het onderdeel arbeidsmarkt. Vanuit de (nog op te stellen) Uitvoeringsagenda arbeidsmarktbeleid worden waar mogelijk, initiatieven opgeschaald dan wel samen met de markt opgepakt.

Ook de Investeringsagenda ('Vitale vrijetijdseconomie in een vitaal landschap' en 'Campus Greenport Venlo') en de Regiodeal ('Future farming') spelen in 2022 een belangrijke rol. Daarnaast vervullen de in 2021 in kader van het programma Centrumstad vastgestelde Plan Binnenstad 2030 en Retailnota + een belangrijke rol.

In 2022 geven we een pragmatisch vervolg aan de integrale aanpak van de economische gevolgen van de Coronacrisis in 2020 en 2021. Daarnaast zetten we in 2022 actief in op de herstructurering van bestaande werklocaties op basis van het in 2021 opgestelde ontwikkelkader. De inzet hierbij is gefaseerde herinrichting met een kwaliteitsslag inclusief verduurzamen. De samenwerking met Ondernemend Venlo binnen de Stichting Duurzame Bedrijventerreinen en de uitvoering van het Toeristisch Recreatieve Actieplan (TRAP) worden voortgezet. Omdat 2022 het laatste volwaardige uitvoeringsjaar is van het huidige EUP, zullen we in 2022 deze samen met de partners actualiseren en verbreden. Door nog meer in te zetten op de cross overs tussen de verschillende sectoren en tussen drie programmaliijnen binnen het programma Welvarend Venlo, zal het EUP een nog meer integraal programma dekkend karakter krijgen. We zullen daarbij meer gaan inzetten op publiek-private samenwerking en het branden en vermarkten van de stad, regio en sectoren. Bovendien zal er meer worden ingezet op de lobby richting hogere overheden en werving van derde geldstromen, naar analogie van de succesvolle inspanningen die in kader van de programmaliijn mobiliteit zijn en worden geleverd.

Mobiliteit

Aangetekend wordt dat het thema mobiliteit in diverse raadsprogramma's is verankerd. Het thema 'Hoofdinfrastructuur' maakt deel uit van het programma Welvarend Venlo, de thema's 'Actieve en sociale mobiliteit' en 'Verkeersveiligheid en lokale bereikbaarheid' van het programma Leefbaar Venlo en het thema 'Duurzame mobiliteit' van het programma Circulaire en duurzame hoofdstad. Voor alle thema's geldt dat er bovendien cross overs zijn met andere programma's. Trendsportal Venlo vormt de integrale paraplu. Overigens geldt ook voor deze programmalijn dat de Investeringsagenda ('Duurzame logistiek') een grote rol zal spelen in 2022.

In 2022 beperkt de programmalijn mobiliteit zich vooralsnog tot de coördinerende rol en op het thema 'Hoofdinfrastructuur' met een duidelijke relatie met het thema 'Duurzame mobiliteit'. Voor deze programmalijn geldt dat voorgaande jaren in het teken stonden van grote projecten en tevens kaderstellend waren. In 2020 werden onder andere de haven- en spoorvisie vastgesteld. In 2021 vond de eerste uitwerking van deze visies plaats. 2022 en de daaropvolgende jaren zullen meer dan voorgaande jaren in het teken staan van uitvoering van concrete multimodale projecten en acties. Zo zal de havenvisie onder meer een vervolg betekenen met een aantal vervolgprojecten zoals een verkenning voor de ontwikkeling van de noordoever, multimodale projecten die bijdragen aan de toekomstbestendige haven in bestaand havengebied. Denk hierbij aan verbetering in de beveiligingsstandaarden, verduurzamingsopgave en hoogwatermaatregelen. Ten aanzien van de jachthaven vindt gelijkwaardig en gelijktijdig nader onderzoek plaats naar de locaties Lomm, Raaij-eind en Océ-Weerd. Hierbij wordt zo veel mogelijk aangesloten bij onderzoeken zoals Waterschap Limburg deze laat uitvoeren op gebied van integraal riviermanagement.

Omdat de verantwoordelijkheid van de gemeente Venlo bij hoofdinfrastructuur beperkt is, maar de wens van realisatie van hoofdinfrastructuur in en om Venlo groot is en de daarvoor benodigde investeringen groot zijn, zal in 2022 lobby evenals in voorgaande jaren van groot belang zijn. Hoofdinfrastructuurprojecten vergen focus, een lange adem en hebben een lange doorlooptijd. 2022 zal deels in teken staan van lopende projecten, maar er zullen daarnaast nieuwe projecten opgepakt gaan worden die voortkomen uit de eigen haven- en spoorvisie en uit het landelijk MIRT-programma Goederencorridor. Meer dan in het verleden zal daarbij de nadruk worden gelegd op duurzaamheid, leefbaarheid, innovatie en digitalisering. Voor deze - deels door de gemeente Venlo geïnitieerde - projecten zal eveneens gelden dat (internationale) samenwerking en externe (co)financiering en dus lobby van groot belang zal zijn, waarbij een grotere rol zal zijn weggelegd voor directie en bestuur.

Voor wat betreft de weginfrastructuur A73/A74 wordt een ontwerp uitgewerkt als bovenwettelijke geluidmaatregel voor een geluidscherm aan de zuidkant van de Zuiderbrug. Daaropvolgend is een nadere uitwerking van deze mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Voorgaande betekent nadrukkelijk niet dat we géén eigen mobiliteitsprojecten en maatregelen op eigen grondgebied oppakken en uitvoering in 2022. In het EUP is een aantal concrete acties opgenomen voor deze programmalijn en zoals eerder gemeld zijn deze meer lokale acties en projecten geland in andere programma's. Voorbeeld hiervan vormt de ontwikkeling van een Plan Duurzame Mobiliteit, met onder andere als concreet project de Zero-emissie Zone (ZE-zone). De ZE-

zone zet in op het verduurzamen van de aan- en afvoer van de goederenstromen naar het stedelijk centrum in de komende jaren.

Programma 5 Centrumstad Venlo

Algemeen

Onze ambitie in het programma 'Centrumstad Venlo' is om Venlo het bestuurlijk, cultureel en economisch kloppend hart te maken van de regio. Het stedelijk centrum van Venlo is het vanzelfsprekende middelpunt voor stedelijk wonen, werken en leven van bewoners, ondernemers en bezoekers, nu en in de toekomst.

Het programma Centrumstad Venlo gaat over deze bijzondere positie, die Venlo inneemt in stad en regio. Onze samenleving verandert snel en iedere tijd en gebeurtenis stelt nieuwe eisen aan de stad en regio. Daar moeten we als gemeente en samenleving snel en adequaat op in kunnen spelen ten gunste van een breed welvaartspectief. Zo zien we in Venlo de stuwende economische sectoren kennisintensiever worden en de concurrentie om bedrijven, maar vooral werknemers toenemen. Om ons profiel en identiteit op economisch én maatschappelijk vlak toekomstbestendig te maken, vraagt dit meer dan ooit om sturing en flankerende investeringen in het stedelijk woon- en leefklimaat. We moeten een goede balans creëren in vraag en aanbod van wonen, werken, onderwijs en voorzieningen en tegelijkertijd ambitie tonen om het profiel en de identiteit van Venlo verder aan te scherpen. Dit is geen eenvoudige opgave. Bewoners, bedrijven en bezoekers zijn immers kritischer en mobieler dan ooit tevoren. We moeten dan ook blijven verjongen, streven naar demografische diversiteit en een gezonde balans qua opleidings- en inkomensniveau. Kortom: verleiden, aantrekken en vasthouden van talent op alle niveaus voor een sterke regionale economie en een stad in balans.

Essentieel is en blijft een gevarieerd, compleet en dynamisch stedelijk centrum met aantrekkelijke voorzieningen én een gevarieerd aanbod van hoogwaardige woonmilieus en woonvormen. Venlo onderscheidt zich in haar rurale regio steeds duidelijker als het middelpunt van de regio Noord-Limburg met stedelijke woon-, werk- en leefmilieus. Het stedelijk centrum ondergaat momenteel de transitie van een plek waar je vooral dingen koopt, naar een plek waar je wil zijn. De belevings- en ontmoetingsfunctie wordt samen met wonen en onderwijs bepalend voor het succes van het gebied in de stad en regio. De groeiende aantrekkingskracht op (toekomstige) bewoners, bedrijven en bezoekers moeten we gaan verzilveren.

Maar de tijd is ook rijp om onze blik te verbreden. Steeds meer de gebieden en voorzieningen in en om de stad met hebben (in potentie) een regionale impact op bewoners, bedrijven en bezoekers. Nieuwe ontwikkelingen, nieuwe voorzieningen en nieuwe samenwerkingen kondigen zich aan en moeten voortvarend worden opgepakt binnen vertrouwde, maar ook nieuwe verbanden. Denk hierbij aan een nieuw toekomstperspectief voor het oude veilingterrein in samenwerking met zorg-, sport en onderwijsinstellingen. Of de ontwikkelpotentie van de zuidrand van de binnenstad als Venlo, in de directe omgeving van het centraal station met in de nabije toekomst een intercity-verbinding in vier richtingen, waarvan één naar Düsseldorf en bijgelegen internationale luchthaven. Tegelijkertijd verdienen de klassieke structuren de komende jaren nog de nodige aandacht, zoals de centra van de stadsdelen Tegelen en Blerick of de perifere detailhandel op het Tref. De snelheid van trends en ontwikkelingen op dit vlak vergen het uiterst van ondernemers en gemeente om de gebieden een duurzaam toekomstperspectief te geven.

We werken de ambitie voor Centrumstad Venlo uit langs drie programmalijnen met als doel de centrumfunctie van Venlo vanuit een solide en sterke basis te verbreden en daarmee robuust te maken, waarin ook volop aandacht is voor dat wat Venlo bijzonder en uniek maakt of kan maken. Aan de hand van deze programmalijnen is in één oogopslag duidelijk met welk doel een activiteit of middel wordt ingezet om de aantrekkingskracht van Venlo te versterken. Kenmerkend zijn het meerjarige karakter én de complexiteit en dynamiek van de opgaven.

In het programma Centrumstad Venlo komen een aantal ambities en doelstellingen van de andere programma's samen. Denk hierbij aan wonen, erfgoed, openbare ruimte, mobiliteit, onderwijs en economie. De uitvoering van het programma leunt daarmee ook op de ambities, (sub)doelen, middelen en/of activiteiten uit de andere programma's.

Programmalijn De basis sterk houden

Venlo biedt de regio het stedelijk centrum voor burger, ondernemer en bezoeker een basisaanbod van voorzieningen, faciliteiten en uitstraling op het gebied van stedelijk wonen, werken en leven.

We zullen samen met private partners en andere overheden de komende jaren moeten blijven investeren in voorzieningen en structuren die burgers, bedrijven en bezoekers bewust of onbewust als het basispakket beschouwen.

- In stedelijke centra bruist het in 2022 weer, maar vanzelfsprekend is het niet. De binnenstad is hét visitekaartje van de stad, waar men steeds vaker met meer dan één doel komt en langere tijd wil verblijven. We zien een verschuiving van 'place to buy' naar 'place to be' of 'place to meet'. Een positieve beleving is dan ook essentieel, niet alleen met betrekking tot veiligheid, beheer en onderhoud, maar ook ten aanzien van de kwaliteit en diversiteit van het voorzieningenaanbod, de openbare ruimte en het erfgoed. Daarnaast vraagt het vormgeven van een goede balans tussen voorzieningen en de toenemende woonfunctie van het stedelijk centrum, de complementariteit van voorzieningen én het bieden van ruimte voor experiment, innovatie en kruisbestuiving voortdurend de aandacht.
- In 2021 leveren we het Plan Binnenstad 2030 op, een integraal plan dat vanuit ruimtelijk-economisch perspectief ingegeven is en opgesteld samen met belanghebbenden. We zetten in op het terugdringen van overbodige winkelruimtes, het faciliteren van een breder Duits publiek en het beter binden van de regiobewoner. Daarnaast moeten we de beleving van de binnenstad meer als een economische kracht zien en de kansen voor kenniseconomie verzilveren. Dat biedt een voedingsbodem voor een winkel- en voorzieningenaanbod in hogere segmenten. Aan het Plan Binnenstad 2030 zal een uitvoeringsprogramma worden gekoppeld, waarmee stappen gezet kunnen worden naar een toekomstbestendige binnenstad. Het Transformatie-fonds is één van de instrumenten voor de uitvoering. De benodigde inspanningen om het Plan Binnenstad succesvol ten uitvoer te kunnen brengen vraagt meerjarige investeringen. In de meerjarenbegroting 2022-2025 zullen daartoe nadere voorstellen gedaan worden. Ook wordt er vanuit het Rijk en Provincie aan een 'retailagenda' gewerkt, inclusief bijbehorende financieringspakketten. Uiteraard zullen wij hierover met zowel het Rijk als provincie in gesprek

gaan, teneinde aanvullende financiering voor zowel de opgave in de binnenstad als de stadsdelen (zie hieronder), te kunnen verkrijgen.

- De stadsdeelcentra Blerick en Tegelen zijn op weg naar een nieuwe toekomst, die weer moet gaan sprankelen. We ondersteunen onze partners in de stadsdeelcentra in hun transformatie- en optimalisatieproces naar compacte centra met een breed aanbod van winkels voor dagelijkse boodschappen en bijbehorende stadsdeel-georiënteerde voorzieningen en een aantrekkelijke openbare ruimte. Een kwaliteitsslag die de centra weer een duurzaam toekomstperspectief biedt met een eigen identiteit. De komende jaren zullen we nog een bijdrage moeten leveren aan de uitvoering van de actieplannen die voor Blerick en Tegelen voortvloeien uit het plan Samen Vooruit. Naar de meerjarenbegroting toe zullen wij samen met onze partners, waaronder de verenigde ondernemers (Biz) en de corporaties, concrete voorstellen uitwerken inclusief een financiële onderbouwing.
- Venlo vervult in de regio een belangrijke rol in het aanbod van grootschalige winkels behorend tot de perifere detailhandel in het gebied Trefcentrum/ Via Venlo met een (boven)regionaal verzorgingsgebied. Ook in het doelgericht recreatief winkelen wordt het speelveld krachtig opgeschud. We stimuleren het herstructurerings- en optimalisatieproces van Trefcenter/Via Venlo zoals beoogd door eigenaren en huurders van de winkels om een goed aanbod voor de regio te borgen. Tegelijkertijd moeten we de complementariteit van dit gebied met de binnenstad en stadsdeelcentra scherp blijven bewaken.
- De winkelgebieden zijn volop in ontwikkeling, met name op het gebied van detailhandel en horeca is er de afgelopen tijd veel veranderd. En voor ieder gebied is er een eigen kans en koers. Om dit ook beleidsmatig goed te verankeren stellen we een 'Omgevingsprogramma detailhandel en horeca' op voor de gehele gemeente, ter vervanging van de huidige retailnota. Vanzelfsprekend in lijn met bovenstaande ontwikkelingen en de kaders in de nieuwe Strategische Visie 2040 en in lijn met de Omgevingsvisie Venlo.
- In het stedelijk centrum wordt ingezet op het intensiever benutten en vermarkten van de recreatieve en toeristische potentie voor bewoners en bezoekers. Een stedelijk centrum met goed onderhouden en zichtbaar erfgoed, een hoogwaardige openbare ruimte met aantrekkelijk groen en waterstructuren heeft meer dan alleen een esthetische waarde. Het verhoogt de verblijfs waarde en -duur, het biedt verkoeling, waterberging en ruimte voor sport en spel en tenslotte heeft het een positief effect op de economische waardering van de stad en het vastgoed. In 2022 en verder gaan we doelstellingen op het gebied van erfgoed, natuur, sport, klimaatadaptatie en parkeren verbinden om onderscheidende openbare ruimtes en voorzieningen te creëren. We gaan in het verlengde van de restauratie van de vestingmuur aan de Lage Loswal en de reconstructie van de Keulse Poort, de vestingstad Venlo met de inzet van groen en water nog meer zichtbaar en beleefbaar maken. We gaan het historische stratenkruis Parade-Gasthuisstraat en Lomstraat-Vleesstraat opwaarderen.
- Op de Markt, het kloppende hart van de binnenstad, staat beleving centraal. De talloze terrassen op het plein zorgen voor een aangenaam verblijfsklimaat. Door het jaar heen is de Markt op diverse momenten ook de centrale plek voor talloze evenementen. Historische gevels op de Markt leveren een essentiële bijdrage aan beleving en sfeer. De afgelopen periode is flink geïnvesteerd in het opknappen van panden en gevels om en nabij het meest monumentale plein van de stad. In 2022-2023 zal worden gestart met groot onderhoud van het belangrijkste

gebouw: het stadhuis. Daarbij worden ook de beschadigingen en vervuiling van de gevels van de afgelopen eeuw aangepakt, zodat het monumentale stadhuis (nog meer dan nu) dé blikvanger van de binnenstad wordt.

- In 2020 en 2021 is er veel aandacht geweest voor ondersteuning van de culturele sector. De gevolgen van de 1,5 meter maatschappij hebben de sector voor een groot deel lam gelegd. Nu we langzaam naar een normale situatie terugkeren zal het herstel van de culturele sector ook in 2022 van onze gemeente de nodige aandacht vragen. Daarnaast hebben we de komende jaren in het culturele veld de handen vol aan de uitvoering van de cultuurvisie, deze vormt de basis voor afspraken met onze culturele partners. Onderdeel van de doorontwikkeling van het culturele veld is ook de Benchmark voor de basisvoorzieningen uit 2020. Op basis van de implementatie van de aanbevelingen kan dit nog leiden tot voorstellen voor bijstellingen van het beleid of de uitvoering.
- Een goed en gezond woon-, leef- en verblijfskwaliteit wordt ook, in het meest verstedelijkt gebied van de regio, steeds belangrijker. Zorgvuldig ruimtegebruik betekent niet alleen de opgaven van nu oplossen, maar het zo vormgeven dat het ook op de lange termijn van waarde is. De opgaven moeten dan ook met de nodige flexibiliteit en vooruitziende blik worden opgepakt. Het verplaatsen in die openbare ruimte is de komende jaren en decennia volop in beweging, waarin de (elektrische) fiets bijzondere aandacht verdient. Met name goede stallingsmogelijkheden, passende services en verbindingen tussen de verschillende deelgebieden van het stedelijk centrum en bereikbaarheid van regionale voorzieningen buiten het stedelijk centrum behoeven extra inzet.

Programmalijn Verbreden en robuust maken

Venlo bouwt aan een stabiel en robuust draagvlak voor het stedelijk wonen, werken en leven door te stimuleren wat ons sterker maakt en te voorkomen wat ons verzwakt.

We naderen met een aantal grote gebiedsontwikkelingen in de binnenstad de afrondende fase, maar daarmee zijn we nog niet klaar. Het Kazerne Kwartier staat weliswaar in de startblokken en het wonen boven winkels vordert gestaag, maar nieuwe locaties en gebieden -zoals de zuidrand van de binnenstad en locaties aan de Eindhovenseweg - dienen zich aan en kunnen meeliften op de groei van het stedelijk profiel van Venlo. Wij horen de raadsbrede oproep tot intensivering van de woningbouwopgave; we vinden het passend om te kijken naar een versnellingsopgave voor het stedelijk wonen om de druk op de woningmarkt te verlichten en een extra kwaliteitsslag in en om het stedelijk centrum te kunnen maken.

- Venlo biedt in een sterk rurale omgeving als enige stad een stedelijk woon- en leefmilieu in en rond het stedelijk centrum. We zien in de komende periode een stijgende vraag onder jongeren, gezinnen, maar ook (actieve) ouderen naar dit type woon- en leefmilieu. Op het Kazerne Kwartier hebben we die ruimte om hier goed op in te spelen. Met de vastgestelde visie, het ontwikkelprogramma en -plan voor de eerste fase van het Kazerne Kwartier kunnen we deels aan urgente vraag voldoen vanaf 2022. In de komende periode zullen we echter keuzes moeten maken op welke wijze we de extra vraag naar woningen verder faciliteren in een tweede fase binnen een context van een gemengd stedelijk gebied met werken, recreatie en onderwijs.

- Venlo heeft al in de jaren negentig ingezet op een transformatie van kwetsbare en verouderde gebieden in het stedelijk centrum, Q4 en Maaswaard. De langlopende transformaties ronden we in de periode 2021-2023 af na een intensieve periode van herprogrammering, planoptimalisatie en -voorbereiding. Op de resterende locaties wordt met een passend en actueel programma volop ruimte gegeven aan de gevoelde urgentie om de woonfunctie te versterken. In de komende periode wordt een intensieve periode van herontwikkeling afgesloten met de realisatie van de projecten Molensingel, Aan de Stadsmuur en Helschriksel. Als sluitstuk van de herontwikkeling van Q4 wordt in 2023 de openbare ruimte van de Maaskade heringericht en een goede verbinding gelegd met Lage Loswal. Door in de herinrichting van de openbare ruimte onze doelstellingen op het gebied van erfgoed, natuur, sport en klimaatadaptatie met elkaar te verbinden worden onderscheidende openbare en hoogwaardige ruimtes gecreëerd. Plekken en panden die door de ondergrens (dreigen) te zakken in het aangrenzende gebied van Q4 en Maaswaard dienen in komende jaren onder de loop te worden genomen. Bijzondere aandacht vragen de transformatie en het hergebruik van (economisch) verouderde panden voor de intensieve huisvesting van internationale werknemers op vaak kwetsbare plekken in het stedelijk centrum.
- Ook elders in het stedelijk centrum zijn op verschillende locaties plannen in voorbereiding om de vraag naar woningen te faciliteren, welke grotendeels tot 2023 in uitvoering worden genomen. En op diverse plekken in het stedelijk centrum, waaronder het Kazerne Kwartier, Q4 en het Kloosterkwartier, bieden we ontwikkelruimte voor de toenemende vraag naar kleinschalige werkplekken en productieruimtes.
- Naast de grote culturele instellingen -die tot de basisinfrastructuur behoren en onder programmalijn 1 vallen- hebben we als Venlo ook een divers palet te bieden aan kleinere culturele instellingen. Ze geven Venlo een eigen kleur, verbreden het culturele veld en maken het culturele aanbod robuust. Op basis van de cultuurvisie voeren we in 2021 in samenwerking met een aantal van deze instellingen een onderzoek - Theater De Garage, Filmtheater De Nieuwe Scene en Keramiekcentrum De Tiendschuur - uit naar hun exploitatie en impact. De uitkomsten en aanbevelingen kunnen leiden tot voorstellen voor bijstellingen van het beleid of de uitvoering.

Programmalijn Verdiepen en onderscheiden

Venlo zet in op een onderscheidend profiel van het stedelijk centrum in de regio en daarbuiten om de aantrekkingskracht van Venlo te versterken op bewoners, ondernemers en bezoekers.

We bouwen gestaag en met succes aan een heel eigen profiel voor Venlo op gebied van onderwijs, economie, erfgoed, wonen en evenementen. Niet alleen in de regio, maar ook al ver daarbuiten. Vanuit onze ondernemende inborst verdiepen we dit profiel om onderscheidend te blijven.

- In de komende periode zullen we een aantal nieuwe ontwikkelingen in de kenniseconomie in de steigers zetten, die een hoofdrol zullen opeisen in de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Venlo en de regio tot 2030. Gezonde voeding speelt een steeds belangrijkere rol in onze maatschappij en heeft de volle aandacht op de Brightlands Campus Greenport Venlo. Deze kennisontwikkeling, -toepassing en vermarkting krijgt een brede spin-off en vindt haar weg naar de praktijk in de regionale onderwijs- en gezondheidsinstellingen. Vanuit de volgorde 'wat, hoe

en wie' worden steeds nieuwe, tijdelijke coalities en samenwerkingsverbanden gesmeed. Op het voormalige veilingterrein aan de Tegelseweg, te midden van de belangrijkste partners in dit proces, willen we deze ontwikkelingen de (fysieke) ruimte geven. Een ander kansrijk perspectief zien we voor de zuidrand van de binnenstad, tussen het spoor en de oude binnenstad. In de afgelopen periode zijn hier al een aantal hoger onderwijsinstellingen neergestreken met een flinke groeipotentie. Een belangrijke positieve gamechanger kan de rechtstreekse bereikbaarheid van Venlo per spoor vanaf 2025 zijn met de kennisclusters Eindhoven, Düsseldorf, Nijmegen en Maastricht. Met goede en rechtstreekse intercity-verbindingen in vier windrichtingen positioneert Venlo zich als aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijven, instellingen en bewoners. We zullen deze kansen ten volste moeten benutten en dat gaat niet vanzelf.

- In het Museumkwartier zijn in de afgelopen jaren flinke stappen gezet om te komen tot een hoogwaardig educatief en cultureel cluster. Het verbouwde voormalige postkantoor huisvest vanaf 2021 het nieuwe Museum van Bommel van Dam, het Limburgs Museum wordt vernieuwd en de Universiteit Maastricht heeft zijn intrek genomen in het voormalige Raad van Arbeid pand. Ook in de komende periode werken een aantal culturele en educatieve instellingen in het gebied, waaronder het Limburgs Museum en de HAS aan uitbreiding en optimalisatie van het aanbod en het gebouw. Verder sorteren we voor op een verdere versterking van het cluster met passende mix van centrum-stedelijke functies voor de vrijkomende vleugels van het postkantoorcomplex en op de langere termijn voor de ontwikkellocatie Arsenaal, welke nu met een tijdelijke parkeergarage is ingevuld.
- In de lijn met de Erfgoednota wordt sterk ingezet transformatie en herbestemming van leegstaand vastgoed met erfgoedwaarde. Zwaartepunt ligt in de binnenstad met het project 'wonen in erfgoed boven winkels'. We hebben in Venlo boven een groot aantal winkels en horecazaken in de binnenstad nog veel onbenutte ruimtes in panden die dikwijls een hoge erfgoedwaarde vertegenwoordigen. Het herstellen en activeren van deze ruimtes biedt een unieke kans om een onderscheidende woonvorm aan Venlo toe te voegen, verder verval van de erfgoedwaarde te voorkomen en de binnenstad levendig en aantrekkelijk te houden buiten winkeltijden. De afnemende behoefte aan winkelruimte biedt de mogelijkheid om de binnenplaatsen te vergroenen – door de sanering van latere aanbouwen- en het woon- en leefkwaliteit te bevorderen. In 2021 zijn twee grote projecten in de omgeving van de Markt in de steigers gezet, in 2022 zullen eveneens nieuwe projecten worden opgepakt. Samen met de ondernemers van de Gasthuisstraat wordt uitvoering gegeven aan een plan voor historische gevelverbetering. Uitvoering loopt door in 2023. Deels met steun van de provincie Limburg worden restauratie en herbestemmingsprojecten uitgevoerd m.b.t. religieus en industrieel erfgoed, ook in de stadsdeelcentra.
- Een aantrekkelijke avondbeleving is van belang om bezoekers aan de binnenstad zo lang mogelijk vast te houden, met name gedurende de donkere periode van het jaar. Door middel van een doordacht lichtconcept gaan we de 'Venlose parelketting' in de binnenstad letterlijk in de spotlights plaatsen. Monumentale, beeldbepalende gebouwen en pleinen (de parels) en de historische/economische hoofdroutes (de ketting) worden in samenhang verlicht, waardoor de bezoekers op een logische en aansprekende manier door de binnenstad worden geleid. De Keulse Poort met de beide musea als blikvangers krijgt als belangrijke entree vanuit het station

als eerste de primeur. Het 'lichtsnoer' wordt in 2023 en volgende jaren verder over de binnenstad uitgerold.

- Kloosterdorp Steyl is een van de belangrijkste toeristische parels van Venlo, maar het is nog altijd een ruwe diamant. Een bijzondere geschiedenis, uniek erfgoed, waardevolle collecties, indrukwekkend groen en een bekoorlijke ligging aan de Maas maken het kloosterdorp tot een uniek ensemble dat zijn weerga in Nederland niet kent. Samen met de provincie Limburg, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en andere partners gaan we de komende periode werk maken van Steyl: herbestemming en transformatie van leegstaand erfgoed en het faciliteren van toeristisch-educatieve en culturele impulsen staan centraal om het 'Verhaal van Steyl' voor de toekomst veilig te stellen. Besluitvorming in de gemeenteraad is voorzien in het tweede kwartaal 2022.
- Voor Venlo valt er als centrumstad nog veel te winnen in de regio, het primaire verzorgingsgebied voor de stedelijke voorzieningen. Venlo Partners zal zich in 2022 doorontwikkelen en opnieuw volop inzetten om de regiobewoner sterker aan Venlo te binden als bezoeker, ondernemer en wellicht toekomstig bewoner. Daarnaast zal door Venlo Partners worden ingezet op de branding van Venlo als merk.

Programma 6 Circulaire en duurzame hoofdstad

Algemeen

De centrale doelstelling van dit programma is als Venlo een toekomstbestendige gemeente te worden die kansen benut in de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit. De opgaven die uit deze doelstelling voortvloeien staan in verbinding met centrale opgaven in andere programma's, bijvoorbeeld de beweging naar een circulaire economie, verduurzaming van de bebouwde omgeving en de inzet van duurzame mobiliteit.

De Venlose ambities zijn verbonden met de landelijke ontwikkelingen, maar Venlo heeft nadrukkelijk met de start van dit programma Circulaire en duurzame hoofdstad duidelijke een eigen weg ingeslagen. Daar waar in veel gemeenten de nationale klimaatopgave leidend is voor de aanpak en een meer top-down benadering kenmerkend is, heeft Venlo er voor gekozen om als overheid bij de inwoners en bedrijven te staan en initiatieven in de samenleving aan te jagen (denk aan pilot Groene Straat en klimaatwijkakkoorden). Deze unieke aanpak begint gaandeweg vruchten af te werpen. Ook de samenwerking met energiecoöperaties en koepelorganisaties van bedrijven begint zijn vruchten af te werpen en leidt tot initiatieven. Voor de komende periode is het van het belang het ontstane enthousiasme in de samenleving vast te houden en zo goed mogelijk te koppelen aan gemeentelijke plannen en budgetten. En tegelijkertijd de koppeling te blijven houden met landelijke ontwikkelingen.

Landelijk komt er, naar verwachting, in 2021 meer duidelijkheid over de rol van de gemeenten en regio's en de bijdragen van het rijk. Dit betekent dat we er vanuit gaan dat we in 2022 naar een meer planmatige versnelling van de opgaven in de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit kunnen. De Routekaart Venlo Circulaire hoofdstad 2030 die in 2021 wordt opgesteld bepaalt daarbij de richting. Het tempo wordt mede bepaald door de mate waarin Venlo de beschikking krijgt over additionele middelen (w.o. additionele Rijksbijdragen, derde geldstromen etc).

Het programma en de afzonderlijke programmalijnen, hebben ook een regionale component en sluiten aan op de doelstellingen van de Regiovisie Noord-Limburg 2040 en de uitwerking van deze visie in de Regionale Investeringsagenda. Vanuit dit programma wordt een actieve bijdrage geleverd aan het regionale thema Energie & Klimaat en bestaat er nadrukkelijk een relatie met speerpunten binnen een aantal andere regionale thema's en de thema's in de Regiodeal. De regionale component zal komende jaren alleen maar groter worden. De regionale aanpak van de energietransitie en klimaatadaptatie wordt gestimuleerd en deze trend zet zich door voor de Transitievisie Warmte. Afstemmen op regionaal niveau om schaalvoordelen te creëren is kansrijk. In de regionale samenwerking is ruimte voor een actieve invulling van de lokale ambitie en bij de uitvoering is het van groot belang om die zo dicht mogelijk bij de inwoner vorm te geven. Het is dan vanuit deze gedachte dat dit programma de verbinding zoekt met andere afspraken op wijkniveau.

Aangezien 2022 het laatste jaar is van het Uitvoeringsprogramma Circulaire en duurzame hoofdstad 2019-2022, zal in 2022 het beleidskader op regionaal en gemeentelijk niveau verder worden

uitgewerkt. Ook hierin zal onverminderd worden ingezet op ketensamenwerking en participatie vanuit actief burgerschap. Venlo blijft -net als afgelopen periode- samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties werken aan verduurzaming vanuit de gedachte dat eenieder een bijdrage kan en wil leveren en omdat we er van overtuigd zijn dat duurzaamheid & circulariteit bijdragen aan de kwaliteit van leven en van de leefomgeving. Duurzaamheid en circulariteit vormen een kanskaart die in alle programma's waarde kan toevoegen.

Afspraken over samenwerken aan de duurzaamheidsopgave zijn vastgelegd in klimaatwijkakkoorden. Een succesvolle aanpak die we willen doorontwikkelen. In deze akkoorden maken gemeente, inwoners en ketenpartners afspraken over de kansen die het programma biedt voor de opgave in de directe woonomgeving van inwoners en waar ze door de verbondenheid bereid zijn een bijdrage aan te leveren.

Het programma kent een algemeen deel en een uitwerking langs drie programmalijnen. In het algemene deel van het programma gaan we in 2022 verder met de brede communicatie met inwoners en andere Venlose partners om elkaar te blijven informeren en stimuleren rondom het thema duurzaamheid. Het is een uitdaging om inwoners actief te informeren en faciliteren om te verduurzamen. Communicatie gebeurt onder de titel 'Morgen in Venlo' en de communicatie vindt plaats via allerlei mogelijkheden. Het duurzaamheidsloket en de Woning van Morgen spelen hierin een centrale rol. Dit wordt de komende periode voortgezet ten behoeve van objectieve informatievoorziening om de bewustwording en draagvlak op het gebied van wonen, woningen en mobiliteit, leidend tot gedragsverandering en actief handelen te stimuleren. Daarnaast gaan we in dit algemene deel verder met de wettelijke opgaven op het gebied van milieukwaliteit (lucht, bodem en water).

Energietransitie

Deze programmalijn zet in op 'nieuwe energie' met als doel het bieden van zekerheid van energie en warmte door de inzet van hernieuwbare en schone (lokale) bronnen in Venlo. De regionale en gemeentelijk ambities rondom de energietransitie zijn inmiddels vertaald in concrete beleids- en uitvoeringskaders. Het betreft onder andere de in 2021 vastgestelde (en nog vast te stellen) Transitievisie gebouwde omgeving 2021, RES 1.0, RAS, Beleidskader opwek nieuwe energie, Governance Warmtenet. Voor de komende periode betekent dat er steeds meer zicht komt op de wijze waarop Venlo invulling aan gaat geven aan de transitie naar nieuwe energie waarbij het zowel gaat om voldoende opwek van niet-fossiele brandstoffen als wel om het gebruik hiervan. Naast de transitie naar nieuwe energie is er ook een lokale opgave voor besparing en kleinschalige opwek. Met het Wijkuitvoeringsplan Hagerhof-Oost is al richting gegeven aan de uitrol van een warmtenet en de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven. De komende periode gaan we werken aan de realisatie deze (door het Rijk gesubsidieerde) proeftuin. Tegelijkertijd zullen ook in andere wijken maatregelen uit de Transitievisie Warmte worden uitgerold. De voorbereidende activiteiten worden primair gefinancierd vanuit het bestaande budget, maar voor de realisatie zijn additionele middelen nodig vanuit Rijk en/of Europa. Het beleidskader opwek nieuwe energie geeft richting aan de wijze waarop Venlo uitvoering zal geven aan de opwek van bijvoorbeeld wind- en zonne-energie.

Klimaatadaptatie

Deze programmalijn zet in op een groene, leefbare en veilige stad die voorbereid is op, zich verhoudt tot en zich aanpast aan de klimaatverandering. De Agenda Groen & Water vormt hiervoor een van de beleidskaders, het hiervan afgeleide Uitvoeringsprogramma (vastgesteld in 2021) geeft de vertaling in concrete investerings- en onderhoud en beheer acties. De komende jaren zal hier uitvoering aan gegeven moeten worden waarbij prioritaire knelpunten als eerste worden opgepakt. Daar waar mogelijk zijn maatregelen opgenomen in IVOR en GRP (beide programma Leefbaar). Binnen deze programmalijn is een succesvolle pilot uitgevoerd in de vorm van de eerste 'Groene Straat'. In de Groene Straat gaan inwoners met betrokkenheid van tal van partijen aan de slag met kansen uit dit programma. Een pilot waarbij nieuwe uitdagingen gekoppeld worden aan lopende trajecten (denk aan koppeling met GRP, IVOR etc.). Nadere uitwerking op basis van de ervaringen in de pilot zal moeten leiden tot een vernieuwde aanpak die verder uitgerold kan worden.

Voor wat betreft ruimtelijke ingrepen, vindt er afstemming plaats met andere programma's. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hoogwatermaatregelen die binnen het programma Leefbaar worden opgepakt, concrete verduurzamingsmaatregelen op bedrijventerreinen (programma Welvarend) en vergroening in de binnenstad (Centrumstad) en aan het onderhoud en beheer van de openbare ruimte (programma Leefbaar). Dat betekent ook dat budgettair telkens de link met andere projecten en programma's wordt gezocht. Voorbereidende activiteiten worden deels ge(co)financierd vanuit het programmabudget, maar voor de uitvoering zullen primair budgetten uit andere programma's worden ingezet. Daar waar mogelijk worden daarnaast derde geldstromen ingezet.

Circulariteit

In deze programmalijn zijn gemeentelijke en regionale ambities verankerd waarmee we ons kunnen onderscheiden. Zo vervult Venlo nog steeds een onderscheidende rol op het gebied van duurzaam bouwen en wordt volop ingezet op het (regionale) thema gezondheid. Vanuit deze programmalijn worden daarnaast initiatieven vanuit de samenleving ondersteund als zij bijdragen aan onze gemeentelijke (en nationale) doelstellingen om in 2050 volledig circulair te zijn en passen in het beschikbare budget en capaciteit.

Venlo heeft vanuit het verleden een onderscheidende positie op het gebied van circulariteit. Bijzondere bouw- en infrastructuurprojecten hebben daaraan bijgedragen. Venlo zet sterk in op de bewijslast dat de circulaire economie meerwaarde oplevert. Dit wordt in 2021 nader uitgewerkt. Met deze bewijslast versterkt Venlo haar onderscheidende rol in de circulaire economie en wordt het zaak om dit verder toe te passen in projecten.

Ook de stap naar een circulaire economie wordt in nauwe afstemming met andere programma's gerealiseerd. Denk bijvoorbeeld aan inkoopbeleid, afvalbeleid, duurzaam bouwen, verduurzaming bedrijventerreinen en duurzame logistiek en mobiliteit. Op een aantal terreinen zijn er op landelijk niveau concrete opgaven geformuleerd waar bedrijven en gemeenten aan moeten bijdragen. Zo is er bijvoorbeeld een Nationale Agenda Laadinfrastructuur opgesteld en streeft Venlo naar duurzame mobiliteit (w.o. Zero-emissie zone en fietsplan). Evenals bij de beide andere programmalijnen geldt dat vanuit de programmalijn vooral de aanjaagkosten en kosten voor voorbereidingsactiviteiten

worden ge(co)financierd, maar dat de uitvoerings- en investeringskosten vooral in andere programma's zullen moeten landen. Een concreet voorbeeld vormt de uitvoering van het in 2021 vastgestelde Fietsplan. Maar ook moet worden gedacht aan concrete maatregelen ter verduurzaming van onder meer bedrijventerreinen en mobiliteit (inclusief laadinfrastructuur). In dit kader staat ook verduurzaming van maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed hoog op de agenda. Vanuit het programma Gezond & Actief wordt in 2021 ingezet op een herijking van het beleid van gemeenschapsaccommodaties. In dit kader wordt tevens bekeken hoe het vastgoed verduurzaamd kan worden.

Bedrijfsvoering

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de kaders van de bedrijfsvoering die moeten worden doorontwikkeld om bij te dragen aan de dienstverlening richting onze burgers en de maatschappij.

Het doel is om voor alle aspecten ten aanzien van bedrijfsvoering (personeel, organisatie, informatie, financiën, inkoop, juridische zaken, communicatie, administratie) binnen de gemeente Venlo de basis (organisatie, inrichting en beheer) op orde te brengen en aan te laten sluiten bij de inhoudelijke doelen. Het flexibel inrichten en door-ontwikkelen van de bedrijfsvoering in aansluiting op de programma's en besturingsfilosofie is noodzakelijk om snel en adequaat te reageren op veranderingen.

Bestendige lijn

Het is prettig om voor de tweede keer op rij te kunnen vaststellen dat we in Venlo weer verder financieel op orde aan het komen zijn. We kunnen spreken van een constante lijn en een consequente doorontwikkeling. Dit geldt ook voor de basis van de bedrijfsvoering en het op orde krijgen van de ambtelijke organisatie. Er zijn aanpassingen doorgevoerd in bedrijfsvoerings-processen en systemen, het 'in control' komen van de organisatie en de programmatische manier van werken. De bedrijfsvoering is beter in beeld en beter aangesloten op de inhoudelijke programma's. Een goede bedrijfsvoering is daarvoor immers randvoorwaardelijk. Dit stelt ons in staat om strakker te sturen op gewenste resultaten en effecten en daardoor een zo groot mogelijke bijdrage aan de interne ontwikkeling en beheersing en externe opgave voor de stad te leveren.

Uit de omgevingsanalyse blijkt vooruitgang, maar er komen zeker ook nieuwe uitdagingen naar voren. Enige behoedzaamheid en de geschetste dynamiek gelden zeker ook voor de bedrijfsvoering de komende jaren. Daar waar de inhoudelijke programma's de gestelde doelen ten aanzien van onze gemeenschap nastreven zal de bedrijfsvoering zich ook (integraal) moeten blijven aanpassen om dit op de juiste wijze te blijven faciliteren. (bijv. ten behoeve van economische initiatieven, de vastgoedportefeuille, duurzaamheid, regiodeal en diverse samenwerkingsvormen).

Basis uitbouwen en toewerken naar een wendbare bedrijfsvoering

De uitdaging en stevige opgave voor de komende jaren is de ingezette ontwikkellijn vast te houden en om de brede basis van de bedrijfsvoering verder op orde te brengen en uit te bouwen. Hiermee moet de bedrijfsvoering voldoende wendbaar blijven om binnen de steeds meer dynamische context van de gemeente de inhoudelijke programma's voldoende te kunnen faciliteren. Geen eenvoudige opgave die vraagt om een verdere flexibilisering van de bedrijfsvoering.

Programmalijnen

Om de inhoudelijke programma's te faciliteren en de grootst mogelijke bijdrage te leveren richting onze burger hanteren we drie programmalijnen waarlangs we de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering vormgeven.

1. De benodigde **digitale transformatie** van bedrijfsvoeringsdisciplines om producten en diensten volgens de moderne digitale standaard te leveren en/of de diverse samenwerkingen (digitaal) te faciliteren;
2. Het **beheer en de kwaliteit van data** om hier de benodigde stuurinformatie uit te destilleren en doelmatigheid binnen de programma's te realiseren met voldoende oog voor privacy en informatieveiligheid;
3. **De mens en organisatie**; doorontwikkeling van de organisatie met de juiste persoon op de juiste plaats en de bijbehorende doorontwikkeling van gevraagde kennis en vaardigheden.

Opgave Wendbare Bedrijfsvoering

Programmalijn Digitale transformatie

- Vanuit het programma bedrijfsvoering wordt ook na 2021 centraal invulling gegeven aan de ontwikkeling van datagedreven werken en informatiegestuurd handelen. Het doorzetten van deze beweging is van belang voor de verdergaande informatisering van de bedrijfsvoering zelf maar minstens zo belangrijk om informatiegestuurd handelen te laten landen in de inhoudelijke programma's. Bijvoorbeeld bij het opstellen van beleid en de uitvoering ervan. We zullen dan ook het beleidsproces herijken en o.a. meer informatiegestuurd vormgeven.
- Het gaat om acties en investeren in de benodigde 'digitale transformatie' zoals de VNG dit noemt en om aan te sluiten bij de digitale samenleving en dienstverlening zoals vermeld in het programma leefbaar (effectieve ICT-infrastructuren, faciliteren nieuwe informatiestromen). In 2020 zal dit ook nader worden toegespitst op het borgen van de bijbehorende digitale vaardigheden en kennis op dit gebied. We zullen in Venlo aandacht moeten hebben voor (investeringen in) zowel de 'harde' als aan de meer 'zachte' kant om deze digitale transformatie duurzaam te realiseren. Dit is niet specifiek iets van bedrijfsvoering maar een verantwoordelijkheid die de gehele organisatie aangaat.
- De thema's kennisinfrastructuur & arbeidsmarkt, (innovatieve) economie, leefbaarheid met openbare orde en veiligheid en ook mobiliteit kennen een groeiende behoefte aan data-analyses. Deze willen we mede vormgeven uit ons gemeentelijke informatiehuis om ondersteund door bedrijfsvoeringsdisciplines de relatie met diverse partners verder te intensiveren en uit te bouwen. Om de benodigde analyses te kunnen leveren werken we in 2022 verder aan de integratie van onderzoek & statistiek, eigen data en (open)data van anderen. Dit vraagt capaciteit en investeringen in het ontsluiten van data, de techniek, analysemodellen en het mogelijk verwerven van databronnen.

Programmalijn Beheer en Kwaliteit van data

- Informatiegestuurd handelen stelt ook randvoorwaardelijke eisen aan de kwaliteit van de registraties en bronsystemen. Deze dienen op orde te zijn en te blijven en goed gemonitord te worden met bijsturing waar nodig (denk hier bijvoorbeeld aan de eigen kernregistraties, maar met name ook de basisregistratie personen en ruimtelijke basisregistraties uit ons informatiehuis). Met name met onze GEO-basisregistraties staan we ook in 2022 nog voor een enorme opgave om te voldoen aan de wettelijk verhoogde kwaliteitseisen en stappen te zetten richting integraal objectenbeheer. Onze data zijn bovendien herbruikbaar en toegankelijk voor de samenleving. Hier zal ook in 2022 en verder veel gebruik van gemaakt gaan worden.

- Bovenstaande digitale transformatie zal ook in 2022 weer gepaard moeten gaan met niet vrijblijvende aandacht voor informatiebeheer en archivering. De wettelijke vereisten op dit gebied zijn volop in ontwikkeling. Denk hierbij in de eerste plaats aan de nieuwe Archiefwet, maar ook aan het Besluit digitale toegankelijkheid en de Wet digitale overheid waar we als gemeente aan moeten voldoen. We zullen specifiek de digitalisering van ons analoge archief verder voortzetten en de werking van het E-depot verder uitbreiden en optimaliseren. Aan de hand van het reeds opgestelde normenkader voor informatiebeheer toetsen we waar archivering en informatiebeheer niet aan de norm voldoet en moet worden verbeterd.
- Onze data moet voldoen aan open standaarden, veilig, betrouwbaar en toegankelijk zijn. Ook willen we de vindbaarheid van data verbeteren in het belang van onze burgers en conform de wet open overheid. In 2022 focussen we ons op het verder herbruikbaar en toegankelijk maken en houden van onze data voor de samenleving. Ook verwachten we bijvoorbeeld dat de e-IDAS verordening een effect gaat hebben op de dienstverlening van de gemeente, om inwoners uit alle landen van de EU eenvoudiger vanuit het buitenland diensten van de overheid af te kunnen laten nemen.
- Een hiermee parallel lopende ontwikkeling is het in 2022 en verder borgen en implementeren van de hiermee gepaard gaande maatregelen op het gebied van informatieveiligheid en privacy. We zien een groeiende aandacht voor deze twee thema's waarbij het reguliere proces van incidentafhandeling steeds intensiever en belangrijker wordt. Om de leercyclus rond te maken en echt te verbeteren vraagt dit in 2022 om verder te investeren in zowel de efficiënte en correcte afhandeling van regulier werk als in duurzame ontwikkeling op deze onderwerpen.
- Voor een goed lopende ambtelijke organisatie is het in de bedrijfsvoering randvoorwaarde om de doorontwikkeling van goede monitoring en actuele stuurinformatie vorm te blijven geven. (doorontwikkeling P&C-Cyclus, indicatoren, stuurinformatie en dashboards). In 2022 zal o.a. de uitvoering en strategie rondom derde geldstromen extra aandacht krijgen. De doorontwikkeling van "Meetbaar Venlo" en de programma indicatoren geven we een vervolg in afstemming met de auditcommissie.

Programmalijn Mens en organisatie

- Ook in 2022 zullen we investeren in het verfijnen en optimaliseren van het stuurhuis van de organisatie. Dit komt neer op de doorontwikkeling van leiderschap, de leidinggevende structuur en de programmatische manier van werken waar onze organisatie sinds 2018 mee is gestart. Dit moet ervoor zorgen voor dat het naadloze samenspel tussen programma en lijnmanagement verder wordt doorontwikkeld en bestendigd zodat het realiseren van onze inhoudelijke doelen zo efficiënt en effectief mogelijk gebeurt.
- Concernbreed zal er aanvullend moeten worden geïnvesteerd om het procesmatig werken in de organisatie verder te professionaliseren. Dit met het doel om zo de processen nog meer vorm te geven vanuit het perspectief van de klant en met aandacht voor de borging van de (wettelijk) benodigde en kwaliteitsbepalende bedrijfsvoeringsonderdelen in deze processen.
- Uit de omgevingsanalyse blijkt dat het voor de gehele organisatie en dan ook specifiek voor de bedrijfsvoering misschien wel de grootste uitdaging van de komende jaren is om de juiste

mensen te vinden en te behouden. Dit maakt zoals ook al eerder aangegeven dat we ook in 2022 versterkt zullen moeten inzetten op:

- Versterking arbeidsmarktpositie
  - Strategische personeelsplanning en mobiliteit
  - Vitaliteit en duurzaamheid (conform landelijke CAO)
  - Permanent leren (bv digitale vaardigheden en programmatisch werken)
  - Het werkplekconcept om dit aangesloten te houden bij de benodigde facilitering van medewerkers.
- We zien vanuit de omgevingsanalyse een krimpende arbeidsmarkt, vergrijzend personeelsbestand en groei van het aantal moeilijk invulbare vacatures in de sector (circa 20%). Dit noodzaakt ook de ambtelijke organisatie van de gemeente Venlo om telkens af te wegen welke capaciteitsvorm het beste ingezet kan worden om de doelen te realiseren. Afhankelijk van de opgave, het te behalen resultaat en de context moet worden bepaald welk type capaciteitsinvulling het beste past. Dit is elke keer weer een bewuste afweging tussen een vast of tijdelijk contract bij de gemeente, zzp constructie, detachering of inhuur. Om uiteindelijk de beste oplossing voor Venlo te kiezen en tegelijkertijd goed werkgeverschap te blijven tonen. Daar waar kennis en expertise structureel noodzakelijk is zullen we medewerkers zoveel mogelijk in vaste dienst aannemen en hiernaast is in voorkomende gevallen een meer flexibele inzet van personeel noodzakelijk vanuit het karakter van de opgave of vanwege de kostenstructuur van personeel.
  - Vanaf 2022 (over boekjaar 2021) wordt het college van B&W wettelijk verplicht zelf een rechtmatigheidsverantwoording aan de raad in de jaarstukken af te leggen. Dit betreft vanzelfsprekend financiële alsook juridische rechtmatigheid naast doelmatigheid. Deze rechtmatigheidsverantwoording stuwt de eigen ambities van de organisatie voor de doorontwikkeling van P&C cyclus en producten op om zo de interne beheersing te verbeteren en risico's te reduceren. Diverse acties worden hierop weggezet (verbeteren stuurinformatie, maandelijkse afsluitingen, aanpassen control(e) in de organisatie, doorontwikkelen 'meetbaar Venlo') om uiteindelijk het wettelijk verplichte 'in control statement' af te kunnen geven.
  - Afsluitend zullen we richting 2022 nader moeten beoordelen welk effect de Herziene Wet gemeenschappelijke regelingen gaat hebben op onze organisatie. Deze wet beoogt o.a. ook voor de gemeente Venlo een verdere verbetering in de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden bij de uitvoering van taken in gemeenschappelijke regelingen.

Naast de genoemde ontwikkellijnen sturen we op hoofdlijnen in de bedrijfsvoerings-teams op de aantoonbare meerwaarde die er geleverd moet worden voor het concern. We richten ons op serviceverlening en we ontwikkelen ons in planmatig werken. We werken aan meer synergie tussen de programma's enerzijds en de ontwikkeling van de bedrijfsvoering en organisatie anderzijds.

Budgettaire context

In dit hoofdstuk wordt de budgettaire context beschreven, waarbinnen de begrotingsvoorbereiding 2022-2025 zal plaatsvinden. Allereerst zal het financieel meerjarenperspectief worden toegelicht. Vervolgens zullen de belangrijkste ontwikkelingen aan de orde komen die van invloed kunnen zijn op de begroting 2022-2025.

Financieel meerjarenperspectief

Gelijktijdig met de behandeling van deze kadernota ligt er een Raadsinformatiebrief waarin uw raad op hoofdlijn geïnformeerd wordt met betrekking tot het voorlopig resultaat jaarrekening 2020. Overeenkomstig de door u vastgestelde planning van de P&C cyclus wordt de VoRap 2021 behandeld in uw vergadering van juni 2021 en maakt geen onderdeel uit van deze kadernota.

Het gepresenteerde financieel perspectief zoals geschetst in dit hoofdstuk moet dan ook als richtinggevend kader gezien worden. Wij vragen u hiermee rekening te houden bij de behandeling van deze Kadernota.

De door uw raad vastgestelde programmabegroting 2021 – 2024 vormt het uitgangspunt voor het financieel meerjarenperspectief. Het financieel kader uit de Programmabegroting 2021-2024 is aangevuld met:

- Raadsbesluiten die genomen zijn na vaststelling van de Programmabegroting 2021 – 2024;
- Verwachte inflatie loon- en prijsstijgingen, inclusief compensatie gemeentefonds;
- Ontwikkelingen gemeentefonds;
- Structurele doorwerking van de jaarrekening 2020;
- De jaarschijf 2025;

Dit resulteert in de volgende tabel:

		bedragen x € 1.000			
Budgettair kader		2022	2023	2024	2025
A Financieel perspectief begroting					
1	Financieel perspectief Programmabegroting 2021-2024	409	1.090		
2	Toevoeging (weerstands)vermogen	-409	-1.090		
3	Autonome ontwikkelingen 2024-2025				-725
A	Totaal financieel perspectief begroting				-725
B Ontwikkelingen kadernota					
1	Loon- en prijsontwikkelingen				
a.	Loonkostenontwikkeling	-1.012	-1.003	-991	-988
b.	Prijsinflatie	-1.592	-1.582	-1.583	-1.584
c.	Loon- en prijscompensatie gemeentefonds	2.300	2.300	2.300	2.300
	Totaal Loon- en prijsontwikkelingen	-304	-285	-274	-272
2	Gemeentefonds				
	Netto resultaat septembercircularisatie	1.703	-129	119	119
	Vrijval correctie economisch perspectief tranche 2021	450	450	450	600
	Totaal ontwikkelingen gemeentefonds	2.153	321	569	719
3	Structurele doorwerking Jaarrekening 2020	320	320	320	320
	Overige ontwikkelingen	320	320	320	320
B	Totaal ontwikkelingen kadernota	2.169	356	615	767
C	Financieel perspectief na kadernota	2.169	356	615	42

Hieronder gaan wij nader in op de diverse onderdelen zoals deze zijn gepresenteerd in bovenstaande tabel:

A. Begroting vóór Kadernota

A1+2. Stand vastgestelde begroting 2021-2024 en versterking (weerstands)vermogen

De programmabegroting 2021 – 2024 laat een begrotingsoverschot zien voor de jaarschijven 2022 en 2023. Deze bedragen worden overeenkomstig de besluitvorming toegevoegd aan het (weerstands)vermogen. Deze bedragen zijn ook noodzakelijk om de meerjarige groei van het (weerstands)vermogen te bereiken zoals verwoord en vastgesteld in de begroting 2021-2024.

A3 Autonome ontwikkelingen 2025 t.o.v. 2024

In de kadernota komt voor het eerst de jaarschijf 2025 formeel in beeld. Dit leidt tot een autonome aanpassing van het perspectief op grond van eerder door uw raad genomen besluiten (op basis van bestaand beleid). In de kadernota werkt dit nadelig door tot een bedrag van € 725.000,-.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het voordeel van het gemeentefonds conform meicirculaire 2020 voor € 773.000. De opschalingskorting (bezuiniging op het gemeentefonds) van het Rijk van € 800.000 en door een mutatie 2025 ten opzichte 2024 van € 632.000 in verband met een eenmalige vrijval van het kapitaallastenplafond in 2024 (in het perspectief 2025 is deze dus weer op het reguliere peil bestaand beleid). Daarnaast zijn er een aantal overige posten van cumulatief € 66.000.

B. Ontwikkelingen Kadernota

B1 Loon- en prijsontwikkelingen

De inflatiepercentages die gehanteerd worden voor het opstellen van de begroting 2022-2025 zijn gebaseerd op de ramingen van het Centraal Plan Bureau zoals gepubliceerd op 31 maart 2021:

- Prijsindex, prijs overheidsconsumptie netto materieel (IMOC): 1,4 %
- Loonindex: prijs overheidsconsumptie beloning werknemers: 1,2 %
- Index belastingen: gewogen gemiddelde van de prijsindex (40%) en de loonindex (60%): 1,3 % (bv. parkeergelden, reisdocumenten, rijbewijzen, toeristenbelasting en hondenbelasting).

De stijging van lonen en prijzen wordt deels gecompenseerd door een verhoging van het gemeentefonds. Per saldo resteert op dit onderdeel een nadeel van € 304.000,- aflopend naar € 272.000,-.

Voor de onderdelen leges en heffingen is het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid.

Daarnaast is er in het budgettair kader rekening mee gehouden dat de woonlasten voor de resterende duur van deze collegeperiode (nominaal) niet worden verhoogd. In het budgettair kader is de inflatoire bijstelling op OZB voor woningen niet in de cijfers meegenomen.

Tevens is rekening gehouden met het voorstel dat in 2022 geen indexering van de OZB niet woningen plaatsvindt. Doel hiervan is om de negatieve effecten voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen als gevolg van de coronacrisis te beperken. De afweging over structurele

maatregelen op het gebied van woonlastendruk kan bij de behandeling van de programmabegroting 2023 plaatsvinden.

B2 Gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn de grootste inkomstenbronnen van de gemeente Venlo. Periodiek worden wij geïnformeerd over de ontwikkelingen van deze uitkeringen. Dit vindt plaats bij het verschijnen van de circulaire gemeentefonds van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De meicirculaire is uitgangspunt voor de (programma)begroting, de septembercirculaire is uitgangspunt voor de kadernota en de decembercirculaire maakt onderdeel uit van de jaarstukken.

Op basis van de septembercirculaire 2020 bedraagt het resultaat van het gemeentefonds in 2022 € 1.703.000,- voordelig, aflopend naar € 119.000,- structureel voordelig in 2025 (zie tevens RIB 2020-123).

Correctie economische groei

Zoals ook in de kadernota's van voorgaande jaren gemeld, zijn de uitkeringen uit het gemeentefonds gecorrigeerd voor de hoge economische groei waar in het regeerakkoord vanuit wordt gegaan. Deze correctie is mede gebaseerd op een eerder advies van de Raad van State en het beeld dat de conjunctuurklok laat zien. De tranche 2021 valt in deze Kadernota vrij en levert een voordeel voor het budgettaire kader op van € 450.000 in 2021 oplopend naar € 600.000 in 2025. Na deze vrijval resteert een correctie op het economisch perspectief van € 425.000,- in 2022 oplopend naar € 2.675.000,- in 2025. Mede in relatie tot de effecten van de coronacrisis op de economie, zal bij meicirculaire 2021 en de begroting 2022-2025 beoordeeld worden of deze correctie van voldoende omvang is.

B3 Structurele doorwerking Jaarrekening 2020

De Jaarrekening 2020 wordt behandeld in uw vergadering van juni 2021 en maakt onderdeel uit van deze Kadernota. De uitkomsten van de structurele doorwerking van de Jaarrekening 2020, en welke niet eerder vertaald zijn in begroting, is opgenomen in het gepresenteerde financieel perspectief zoals geschetst in deze Kadernota. Op moment van opstellen van de Kadernota loopt de afwikkeling van de afrekeningen zorgaanbieders nog. Het gepresenteerde structurele effect is daarmee onder voorbehoud van de afwikkeling van de zorgaanbieders. De meerjarige effecten van het gemeentefonds (basis septembercirculaire) worden separaat gepresenteerd in de tabel met de budgettaire context en zijn om dubbeltellingen te voorkomen derhalve niet meegenomen in de structurele doorwerking jaarrekening 2020.

Uitvoering kaders programma's Programmabegroting 2022-2025

Het hoofdstuk programma's schetst diverse (beleids)ontwikkelingen. In de programmabegroting 2022-2025 worden deze ontwikkelingen inhoudelijk uitgewerkt en van financiële effecten voorzien, rekening houdende met de vastgestelde kaders.

Ontwikkelingen buiten financieel perspectief (2026)

Voor inzicht in het structurele effect worden een tweetal ontwikkelingen genoemd van vastgesteld beleid die vallen buiten het meerjarenperspectief. Het gaat hierbij om de bijstelling van het gemeentefonds als gevolg van de jaarlijkse afname van integratie-uitkering Participatie. Buiten het meerjarenperspectief om betekent dit een structureel nadeel van € 443.000,-. Op basis van het vastgestelde kader Kazerne Kwartier wordt er in 2026 een bedrag van € 1.358.000,- niet meer ten laste gebracht van het financieel perspectief.

Algemeen

De budgettaire context is opgesteld aan de hand van de geschetste ontwikkelingen en er is geen rekening gehouden met 'gewijzigd' beleid en/of voorstellen, het is immers een Kadernota. Het (financieel) kader en de geformuleerde begrotingsregels zoals verwoord in het hoofdstuk 'Hoofdpijnen' is het kader dat gehanteerd wordt bij de verdere uitwerking in de begroting 2022-2025.

Context en aandachtspunten

Autonome ontwikkelingen Griffie

Binnen de budgettaire verantwoordelijkheid van de Griffie is er op een aantal punten sprake van een structureel tekort met betrekking tot het bestaand beleid. Denk hierbij aan de activiteiten van de gemeenteraad in het veld (werkbezoeken e.d.), de verslaglegging van raadsvergaderingen inclusief nieuwe wettelijke eisen op het gebied van digitale toegankelijkheid en ondertiteling, de jaarlijkse accountantskosten en de kosten voor de verkiezingen. Op 14 maart 2018 heeft de raad besloten om dergelijke budgetten in lijn te willen brengen met de werkelijke structurele kosten. Dat wordt gedaan bij het proces voor de begroting 2022.

Verbeterplan 'Griffie in de Steigers'

Het verbeterplan 'Griffie in de Steigers' is momenteel in uitvoering, met nadrukkelijke betrokkenheid van de Werkgeverscommissie en in het verlengde van eerdere besluitvorming door de gemeenteraad in maart 2018. Belangrijke onderdelen uit dat plan hebben betrekking op de versterking van de adviesfunctie, flexibiliteit in de inzet van tijdelijke specialisten en de investering in een nieuw Raadsinformatiesysteem. Met dat laatste krijgt de informatievoorziening aan de raad met betrekking tot zowel actuele politieke ontwikkelingen als langer lopende majeure dossiers een belangrijke impuls. In de begroting 2022 e.v. krijgt dit zijn financiële vertaling.

Samenwerking Werkplein Venlo en Venray

De gemeenten Venlo en Venray gaan in goede onderlinge afstemming en met een financiële regeling de samenwerking op het gebied van werk en inkomen beëindigen. Bij de beëindiging van de samenwerkingsovereenkomst is aandacht voor de overgang van data, de overgang van medewerkers en worden financiële afspraken gemaakt. Voor meer informatie wordt verwezen naar RIB 2021-036.

Kabinetsformatie en bijbehorend regeerakkoord

In maart jl. hebben de landelijke verkiezingen plaatsgevonden en wordt op het moment van schrijven van deze Kadernota een nieuw kabinet geformeerd. Het nieuwe regeerakkoord zal naar alle waarschijnlijkheid van (grote) invloed zijn op de (meerjaren)begroting (voordelig of nadelig) van gemeenten, en daarmee voor de invulling van de inhoudelijke opgave bij de begrotingsopstelling 2022-2025. Zeker gezien de vele dossiers die op landelijk niveau spelen als het gaat om de financiële positie van gemeenten en de (financiële) effecten van COVID-19 voor de (middel)lange termijn.

Verdeling (herijking) gemeentefonds

Het ministerie van BZK heeft op 2 februari 2021 de Raad voor het openbaar Bestuur (ROB) gevraagd om advies te geven over het voorstel van de fondsbeheerders voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023. Deze herijking van de verdeelmodellen gaat enerzijds over het 'klassieke' deel van het gemeentefonds en anderzijds over de verdeelmodellen 'sociaal domein'. Het doel van de nieuwe verdeling is om te komen tot een volledige en integrale herijking van het gemeentefonds. Met deze herijking wordt onder meer beoogd om de vastgestelde knelpunten in de verdeling van de middelen voor het sociaal domein op te lossen.

Met het indienen van deze adviesaanvraag, zijn ook de voorlopige uitkomsten van de verdeling voor individuele gemeenten bekend gemaakt. Op basis van de voorlopige uitkomsten zit Venlo aan de goede kant van de (financiële) balans. Dit betekent dat de gemeente Venlo 'voordeelgemeente' is i.c. reparatie van de 'oude' verdeling. Het gaat hierbij om een bedrag van € 83 per inwoner voordelig voor de gemeente Venlo, gebaseerd op de aannames en uitkomsten van 2017. De ROB heeft in een tussenbericht de fondsbeheerders gevraagd om eerst meer toelichting te geven bij de keuzes en effecten. De fondsbeheerders hebben in een brief aan de Kamer inmiddels laten weten dat zij verwachten begin juni met een aangepast verdeelvoorstel herijking gemeentefonds te komen. Eerder werd verwacht dat dit al in april 2021 gereed zou zijn. Het aangepaste verdeelvoorstel, actualisatie en aanpassing van de maatstaven en hoeveelheden naar de huidige situatie kan tot substantiële verschillen leiden.

Na weging van het advies van de ROB zullen de fondsbeheerders ook de VNG consulteren. Het besluit tot invoering van de nieuwe verdeling zal door het huidige demissionaire kabinet, net als andere besluiten met betrekking tot de inrichting van de financiële verhouding, aan het nieuwe kabinet worden gelaten. De VNG hanteert hierbij het uitgangspunt dat de financiële positie van gemeenten substantieel verbeterd moet worden voordat een nieuwe verdeling ingevoerd kan worden, betrokken wordt in de consultatie en de inzet richting een nieuw kabinet.

De invoering zal zeker niet eerder plaatsvinden dan 1 januari 2023. Zolang er geen besluitvorming heeft plaatsgevonden blijft het onzeker of en zo ja op welke wijze, met welke omvang en per welke datum de herijking van de algemene uitkering van het gemeentefonds daadwerkelijk zal plaatsvinden. Ook omdat de VNG de invoering gekoppeld heeft aan het groter worden van de zogenaamde 'koek' op landelijk niveau.

Jeugdzorg

Eerder is afgesproken om in 2020 onafhankelijk onderzoek te verrichten naar of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben bij een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet. De uitkomsten van het onderzoek zouden zwaarwegend zijn.

Het onafhankelijk onderzoek van AEF liet zien dat gemeenten zo'n € 1,7 miljard meer uitgeven aan jeugdzorg dan dat ze aan middelen ontvangen. Op 11 maart jl. heeft de VNG met een brede delegatie van het demissionaire kabinet over de tekorten op de jeugdhulp gesproken. Tijdens dit overleg zou het kabinet een aanbod doen om de huidige financiële nood te ledigen en perspectief bieden voor de structurele oplossing op de lange termijn. Er moet enerzijds een financiële oplossing komen voor gemeenten en anderzijds moet er samen met het Rijk gewerkt worden aan een verbetering van het jeugdzorgstelsel.

Het overleg heeft tot onvoldoende resultaat geleid en heeft de VNG doen besluiten om de vervolgprocedure in te roepen. Over een incidentele oplossing wil het demissionaire kabinet pas praten nadat de nieuwe Tweede Kamer is beëdigd op 31 maart 2021. Het is voor de VNG prioriteit om de financiën van gemeenten op korte termijn op orde te krijgen, omdat de tekorten van de jeugdzorg zwaar drukken op de gemeentelijke begrotingen.

Doordecentralisatie centrumfunctie naar de lokale gemeenten

Naast de herijking van de verdeling van de algemene uitkering worden een aantal regiotaken gedecentraliseerd naar de lokale gemeenten inclusief de financiering hiervan en vindt er een herijking van het verdeelmodel plaats van een historisch model naar een objectief verdeelmodel.

In regionaal verband wordt er uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan om de doordecentralisatie vorm en inhoud te geven.

Accres

De ontwikkeling van het gemeentefonds wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' (normeringssystematiek) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De toe- of afname van het gemeentefonds als gevolg van de rijksuitgaven wordt het accres genoemd. In Rib 2020-98 bent u geïnformeerd dat in deze bijzondere tijd van de coronacrisis het accres voor 2020 en 2021 "bevroren" is. Het is aan het nieuwe kabinet om in overleg met de medeoverheden te besluiten hoe in de toekomst met het accres om te gaan. Dan zal ook duidelijk worden op welke wijze er eventueel bezuinigd gaat worden en op welke wijze dit zich vertaalt in het accres voor 2022 en verder.

In de septembercirculaire heeft het ministerie voor het "gemak" de accressen voor 2022 en verder ook 'bevroren' zoals opgenomen in de meicirculaire 2020 omdat de accressen voor 2020 en 2021 zijn 'bevroren'. In werkelijkheid is dit geenszins het geval. Op basis van de ontwikkelingen zoals verwoord in de miljoenennota zou op basis van de systematiek het accres echter substantieel lager (kunnen) zijn vanaf de jaarschijf 2022. Dit betekent een potentieel risico voor de omvang en hardheid van de uitkeringen uit het gemeentefonds vanaf 2022 en verder.

Wenkend perspectief

In de begroting 2021-2024 hebben wij aangegeven dat wij eventuele positieve uitkomsten van de landelijke ontwikkelingen, zoals de herijking gemeentefonds en mogelijke structurele financiële compensatie van de tekorten Jeugdzorg, als wenkend perspectief zien op de (middel)lange termijn voor onze structurele opgave. Indien er extra structurele middelen beschikbaar komen vanuit het Rijk zullen wij deze opnieuw afwegen tegen de ingeboekte structurele meerjarige opgaven die zijn opgenomen in de (meerjaren)begroting 2021-2024, genoemd wordt de herijking sociaal beleid oplopend tot € 3,5 miljoen in 2024.

Omslagrente, het rentetarief grondexploitaties en de disconteringsvoet grondexploitaties:

In twee notities van de commissie BBV is beschreven hoe deze rentepercentages dienen te worden bepaald. De uitwerking hiervan is afhankelijk van enkele parameters, zoals onder andere de begrote rentelasten en de hoogte van het eigen vermogen per 1 januari 2022. Om hiervan een zo nauwkeurig mogelijke inschatting te maken worden deze percentages gedurende het begrotingsproces definitief berekend en worden nu in de kadernota de volgende bandbreedtes gehanteerd:

Bandbreedte te hanteren rentepercentages 2022	
Omslagrente	2,00% - 3,00%
Rente grondexploitaties	2,50% - 3,00%
Disconteringsvoet grondexploitaties	2,00%

